dicentem; Aperiaminparabolis osmeum. Eructaboabscondita: aconstitutione:
mcxl Matth. 13, 36 Tunc dimissisturbis. uenitindomum; Etaccesserunt adeum. discipuli eius dicentes; Disserenobis parabolam zizaniorum agri; Qui respondens ait; Quiseminatbonumsemen. est filius hominis; Ager autem. est mundus; Bonum uero semen. hi sunt filii regni; Zizania autem. filii sunt nequam; Inimicus autem quiseminauit ea. est diabolus; Messis uero. consummatio seculi est; Messores autem. angeli sunt; Sicut ergo colliguntur zizania. et igni conburuntur. sic erit in consummatione seculi; Mittet filius hominis angelos suos. et colligent de regno eius omnia scandala. et eos qui faciunt iniquitatem. et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium; Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum; Qui habet aures audiendi audiat; Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro; Quem qui inuenit homo abscondit. Et pre gaudio illius uadit et uendit uniuersa quae habet. et emit agrum illum; Iterum simile est regnum celorum homini negotiatori. quaerenti bonas margaritas; Inuenta autem una pretiosa margarita. abiit et uendidit omnia quae habuit. et emit eam; Iterum simile est regnum caelorum. sagenae missae in mare. et ex omni genere pisciū congreganti; Quam cum impleta esset educentes. et secus litus sedentes. elegerunt bonos in uasa. malos autem foras miserunt; Sic erit. in consummatione seculi; Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum. Et mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor dentium; Intellexistis haec omnia. dicunt ei etiam; Etilli; Ideo omnis scriba doctus in regno caelorum. Similis est homini patrifamilias; qui profert de thesauro suo noua et uetera;

mcxlvi Luc. 1 Luc. viii Ioh. viii Et factum. est. cum consummasset hic parabolas istas. transiit inde; Et ueniens in patriam suam. docebat eos in synagogis eorum. ita ut mirarentur et dicerent;

EX Bibl. Paulina Monast.

Münster UB. Hs. 276

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

INCIPIT ARGUMENTUM SECUNDUM MATHEUM EXPOSITIONE SIGUT MINORUM PRIORUM SPO

Minitur ita euangelium iniudea primus scripsit cuius uocatio addm̃ expublicanis actibus fuit duorum in generatione xpi principia prae sumens unius cuius prima circumcisio in carne alterius cuius secundum cor electio fuit & exutrisque in patribus xpi sicque quaterdenario numero triformiter posito principium ac credendi fide in electionis tempus porrigens. et ex electione usque in transmigrationis diem dirigens atque a transmigrationis die usque in xpm definiens decursa maduentus dni ostendit generationem ut et numero satis faciens et tempori et sequo deesset ostenderet et dii in se opus monstrans etaminibus quorum genus posuit xpi operanda sa principio testamonium non negaret. Quorum omnium rerum tempus ordo numerus dispositio uel ratio quod fide ne cessarium est. d̃s xpi est. Qui factus est ex muliere factus sub lege natus ex uirgine passus in carne omnia in cruce fixit ut triumphans eam in semetipso. Resurgens in corpore. et patris nomen in patribus. Filio et filii nomen patri restituens in filii sine principio sine fine ostendens. Unum se cum patre esse qui a unus est. In quo euangelio ut lector desiderandus d̃m. Sic prima uel media uel perfecta cognoscere ut et uocationem apostoli et opus euangelii et dilectionem di in carne nascentis per uniuersa legenter intellegant atq: id in eo in quo adprehensi sunt et ad prehendere expetunt. Recognoscant nobis enim hoc in studio argumenta fuit et fidem facta rei tradere. et operanda di intellegendam diligenter esse dispositionem quere nabus non tacere. EXPLICIT

ARGUMENTUM

Ex
Bibl. Paulina
Monast.

Münster UB. Hs. 276

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

et fecit ut essent duodecim cum illo. Et ut mitteret eos predicare; Et dedit illis
mar. xxx potestatem curandi infirmitates et eiciendi demonia;
mat. x
mar. xxxx
lu. xlviii Et imposuit symoni nomen petrum; Et iacobum zebedei. Et iohannem fratrem
iacobi. Et imposuit eis nomina boanerges. quod est filii tonitrui; Et andream. banare hem
Et philyppum. Et bartholomeum. Et matheum. Et thomam. Et iacobum
mar. xxxi alphei. Et thaddeum Et symonem chananeum. Et iudam scarioth qui tradidit
sol Et ueniunt ad domum. Et conuenit iterum turba. ita ut non possent
illum;
neque panem manducare; Et cum audissent sui. Exierunt tenere eum; di
cebant enim. Quoniam in furorem uersus est;
mar. xxxii Et scribe qui ab hierusolymis descenderant dicebant; Quoniam beel zebub habet.
mat. xii Et quia in principe demoniorum eicit demonia;
lu. xi
mar. xxxiii Et conuocatis eis in parabolis dicebat illis; Quomodo potest satanas satanan eicere.
mat. xxii Et si regnum in seipsum diuidatur. non potest stare regnum illud; Et si domus super
lu. xxxviiii semetipsam diuidatur. non poterit domus illa stare; Et si satanas consurrexit
in semetipsum diuisus est. et non potest stare sed finem habet; Nemo potest
mar. xxxiii uasa fortis ingressus in domum diripere. nisi prius fortem alligauerit et tunc domum
mat. xii Amen dico uobis. Quoniam omnia dimittentur filiis hominum
lu. xii eius diripiet,
peccata et blasphemiae. quibus blasphemauerint; Qui autem blasphemauerit
in spm scm non habet remissionem in eternum. Sed reus erit eterni delicti.
Quoniam dicebant spiritum immundum habet;
iiii ET VENIUNT AD EUM FRATRES
mar. xxxv
mat. xii
lu. viii et fratres. et foris stantes miserunt ad eum uocantes eum; Et sedebat circa eum
turba. et dicunt ei; Ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te; Et respon
dens eis ait; Quae est mater mea et fratres mei. Et circumspiciens eos qui in cir
cuitu eius sedebant. ait; Ecce mater mea. et fratres mei; Qui enim fecerit uoluntatem di.

Ex Bibl. Paulina Monast.

Münster UB. Hs. 276

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

mirarihoc. quiauenithora inquaomnes. quiinmonumentissunt audient
uocemeius; Etprocedent quibonafecerunt inresurrectionemuitae;
quiueromalaegerunt inresurrectionemiudicii; Nonpossumegoameipso
facerequicquam; Sicutaudioiudico. etiudiciummeumiustumest;
Quianonquerovoluntatemmeam. seduoluntatemeius quimisitme;
Siegotestimoniumperhibeodeme. testimoniummeumnon estuerum; Alius
est quitestimoniumperhibetdeme. etscio quiauerum est testimonium quod
perhibetdeme; Vosmisistisadiohannem. ettestimoniumperhibuit ueri
tati; Egoautemnonabhomine testimoniumaccipio; sedhaecdico utuos
salui sitis; Illeerat lucerna ardens etlucens; Vosautem uoluistis exultare
ad horam inluceeius; Egoautemhabeo testimoniummaiusiohanne;
Operaenimquaededitmihipater. utperficiamea. Ipsaopera quaeego
facio testimoniumperhibentdeme. quiapatermemisit; Etquimisitme
pater ipsetestimoniumperhibuitdeme;
Nequevocemeiusumquamaudistis. nequespeciemeiusuidistis;
Et uerbumeiusnonhabetisinuobismanens. Quiaquemmisitille huicuos
noncreditis; Scrutaminiscripturas. quiauosputatisinipsisuitamaeterna
habere; Etipsesuntquitestimoniumperhibentdeme. Etnonuultis
uenireadme utuitamhabeatis; Claritatem abhominibus non accipio; sedcognoui uos.
quiadilectionemdei nonhabetisinuobis; Ego ueninnominepatris
mei etnonaccipitisme; Sialiusuenerit innominesuo illumaccipietis;
quomodopotestisuoscredere quigloriamabinuicemaccipitis. Etglo
riam quaeasolo estdeo nonquaeritis. Nolitputare. quiaegoaccusaturus
simuosapudpatrem; Estqui accusatuos. Moysesinquouossperа
tis; Sienimcrederetismoysi. crederetisforsitanetmihi; Demeenim

Münster UB. Hs. 276

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Et ecce eris tacens. et non poteris loqui usque in diem quo haec fiant. pro eo
quod non credidisti verbis meis quae implebuntur in tempore suo; Et
erat plebs exspectans zachariam. et mirabantur quod tardaret in templo;
Egressus autem non poterat loqui ad illos. et cognouerunt quod uisionem uidisset
in templo; Et ipse erat innuens illis. et permansit mutus; Et factum. e. ut
impleti sunt dies officii eius. abiit in domum suam; Post hos autem dies concepit
elisabeth uxor eius. et occultabat se. menses quinque dicens; Quia sic fecit
mihi dns in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines;
In mense autem sexto. missus. e. angelus gabriel ad. uirginem galilee.
cui nomen nazareth. Ad uirginem desponsatam uiro cui nomen erat ioseph de
domo dauid. et nomen uirginis maria; Et ingressus angelus ad eam dixit;
Aue gratia plena. dns tecum. benedicta tu in mulieribus; Quae cum audisset
turbata est in sermone eius. et cogitabat qualis esset ista salutatio; Et ait angls
ei; Ne timeas maria. inuenisti enim gratiam apud dm; Ecce concipies in utero
et paries filium. et uocabis nomen eius ihm; Hic erit magnus. et filius altissimi
uocabitur; Et dabit illi dns. sedem dauid patris eius. et regnabit in domo iacob
in. eternum et regni eius non erit finis; Dixit autem maria ad angelum;
Quomodo fiet istud quoniam uirum non cognosco. Et respondens angelus.
dixit ei; Spūs. sūper ueniet in te. et uirtus altissimi obumbrabit tibi; Ideoq:
et quod nascetur. sc̄m uocabitur filius dei; Et ecce elisabeth cognata tua.
et ipsa concepit filium in senectute sua; Et hic mensis. e. sexta illi que uocat
sterilis. quia non erit impossibile apud dm omne uerbum; Dixit autem
maria; Ecce ancilla dni. fiat mihi secundum uerbum tuum; Et discessit
ab illa angelus; Exsurgens autem maria in diebus illis. abiit in montana

Münster UB. Hs. 276

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Vox clamantis eccl̃e ad aures tuę dn̄e qs̄ pietatis ascendat. ut p̄ceptā uenia
peccatoꝝ te fiat operante deuota. te protegente secura. p̄
Ropitiare dn̄e inuocatib⁹. & exorabilis tuis esto supplicib⁹. ut concessa uenia
quā precamur. ppetuo miscdię tuę munere gloriem̄. p̄
audeat dn̄e qs̄ plebs tua beneficiis impetratis. & cui fiduciā sperandę
pietatis indulges. optatę miscdię prā benigno effectu. p̄
Fideles tuos dn̄e qs̄ corpore partę & m̄te purifica. ut tua in[illegible]one
compuncti. nocuas delectationes uitare preualeant. p̄
Dies nros̄ qs̄ dn̄e placatus intende. partę q; nos & a peccatis absolue. pio
pitius. & inimicis eripe benignus aduersis. p̄
Protegat dn̄e qs̄ tua dextera pplm̄ supplicantē. ut p̄sentē uitā sub tua
gubernatione transcurrens. merearnur inuenire ppetuā. p̄
Respice dn̄e propitius plebē tuā. & toto t corde subiecta t. pudus inuocę
pietatis adtolle. p̄
Adesto dn̄e supplicationib; & spē suā in tua miscdia collocantes. tuére p
pitius. ut a peccatoꝝ labe mundati. in sca confessione p̄maneant. p̄
Liberā dn̄e qs̄ a peccatis & hostib; t pplm̄ supplicantē. ut in sca confessione
uiuentes. [illegible]

Univ.-Bibliothek Münster i. W.

Münster UB. Fragm.kaps. I 18

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

·Xaudi dñe qs gemitꝰ ppli supplicantis. ORATIONES PECCATORUM. 201 v 2091

& q̄ de meritoꝝ q̄litate diffidim⁹ · ñ iudiciꝰ sed miserĩa cõsequi meream · p̄.

uccurre dñe ppto supplicanti · & opẽ tuã tribue

benignus infirmis · ut sincera t mente deuota · & presentis uite

remediis gaudeam & future · p̄

Xaudi cãs t e supplicũ preces · & confitentiũ t parce peccatis · ut

parti[illegible]s indulgentia tribuas benignus & pacẽ · p̄

S quos ire asceris & clemẽt ignoscis · afflicta ppli lacrimas resp̄

[illegible]e · & uã tue indignationis quã iuste meremꝰ propiciatus aũte · p̄

or. seruus ꝑs dñe pplm tuũ · & abomĩb; quas meret

ad ueras fratres; redde securũ · ut tranq̄llitate p̄cepta · deuota t mẽte

deseruiat · p̄

fflictionẽ tam tue tue qs dñe mitende placatus · ut indulta uenia pec

corum · de tuis semp beneficiis gloriem · p̄

bomĩb; nos qs dñe peccatis ꝓpriatus absolue · ut p̄cepta uenia pecca

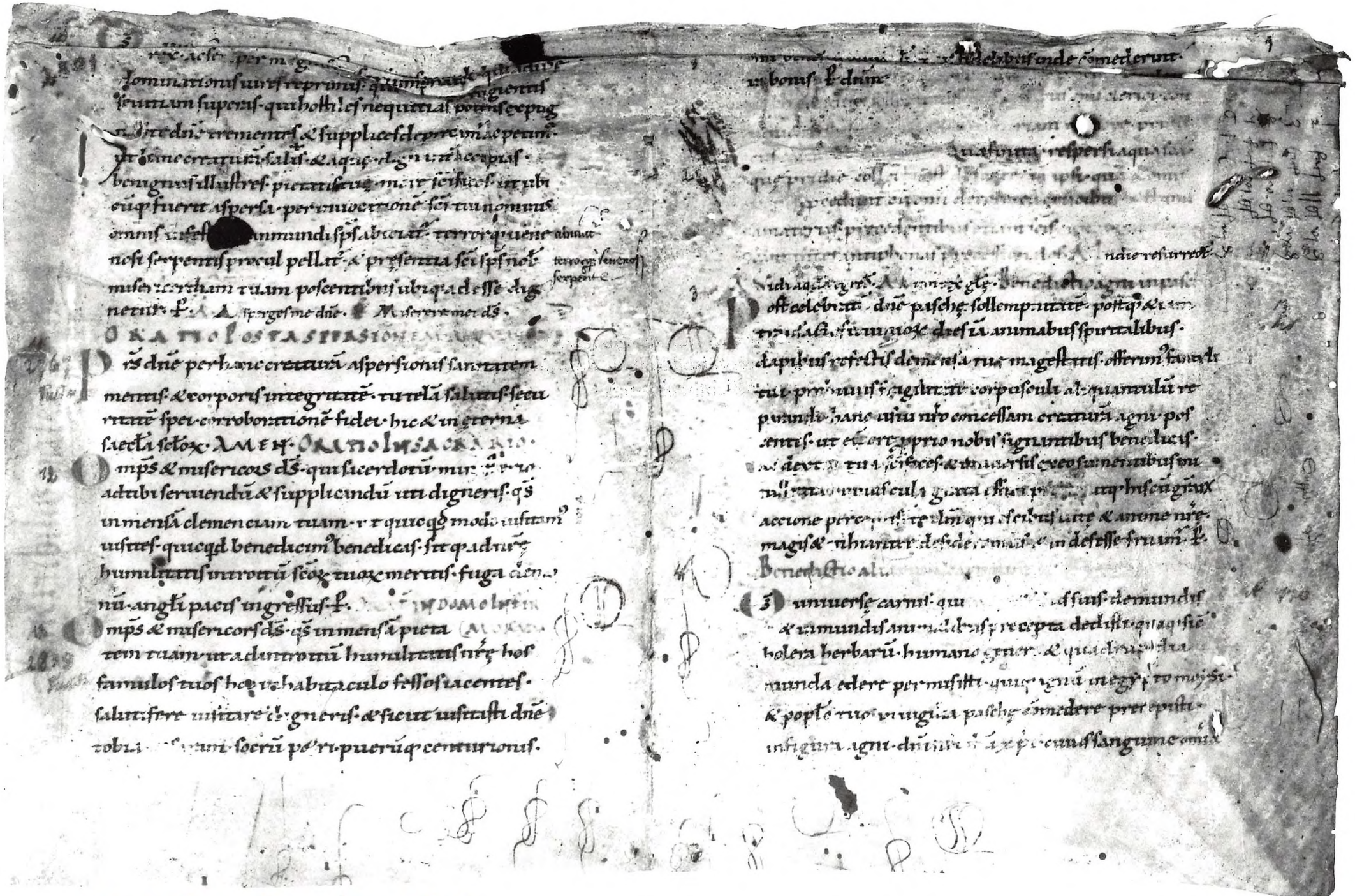
tores liberis mentib; t seruiamus · p̄

Respice nrãs qs dñe aure tue pietatis accõmoda · & orationes supplicũ oc

[illegible]ẽ · p̄

Münster UB., Fragm.kaps. I 18

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Münster UB., Fragm.-kapsel III 1

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Kps. III 1

primogenita tibi de mundo redemisti & innocue illa
mie primogenitum [illegible] precatu digne
ane dsomps benedicere & sanctificare hasquum mundan
siue alios & malum carnes ut quecunq; exeas de famu
lus tuis fidelibus comedendum omi benedictione celesti
& gra sanctum replendum bonis & eundem dnm
[illegible]

ne dic dne has creaturas lactis & mellis & pota famulo
tuos sitire per ennu qd est spuale & enutrire est
de hoc lacte & melle Tu enim dne promisisti patribus nris
abrahe & ysaac & iacob dicens, Inducam uos in terram
repmissionis terram fluentem lacte & melle Concumber
dne famulos tuos spu castitatis & pacis sicut conuenit tu
est hoc lac & mel in xpo filio tuo dno nro Q tecum unum
[illegible]

Exorcizote creatura salis per dm uiuum per dm uerum
per dm sem per dm quem per heliseum prophetam
in aquam missum ut sanaretur sterilitas aque in
efficacis sal exorcizatum insalubre credentibus & sic omni
re sumentibus sanitas anime & corporis & efficax
atq; discretiua boni loco que aspersum fuerit omnis fantasia
& iniqua uana uel uersutia diaboli & fraudis omis spiritus
immundus adiuret per eum qui uenturus est iudicare uiuos

Immensam clementiam tuam omps eterne deus
inter implorandum ut hanc creaturam salis quam misum

Mon 1280

Generis humani gratia benedicendo sanctificare tua
& corpora [illegible] uel respersum fuerit careat
omni immundicia omniq; impugnatione spiritalis nequi
tie Pb

Exorcizote creatura aque in nomine dei patris omnipo
tentis & in nomine ihu xpi filii eius dni nri ut fias
aqua exorcizata ad effugandum omnem potestatem inimici
& ipsum inimicum eradicare & explantare cum angelis suis
apostaticis potentia eiusdem dni nri ihu xpi qui cum
eodem patre & spu sco unus & regnat ds per omnia secula
[illegible]

Deus qui ad salutem humani generis maxima quaq; sacra
menta ex inuisibilis substantia condidisti Adesto mi
sericordiis tuis & elementa hec multimodis preparata of
ficiis preparato uirtutem tue benedictionis infunde
ut creatura tua mysteriis tuis inseruiens ad abigendos dae
mones morbosq; pellendos diuine gratie tue sumat effectum
Vt quicquid in domibus uel in locis fidelium hec unda
respersa fuerit careat immundicia liberetur inhabitatio
nis malignus spiritus pestilens non ultra corrumpens deserat
circuitus eius latentesq; inimicos & si quid est quod incolumitati
habitantium inuidere aut nocere queat aspersione huius aque
effugetur ut salubritas per inuocationem tui nominis
perpetua ab omnibus sit impugnationibus defensa [illegible]

Omnipotens sempiterne deus qui es omnium
spiritus [illegible]

Münster UB. Fragm. kapsel III 1

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Kap. III 1

Münster Th. UB. Fragm. Kapsel III 2

Münster UB. Inc. saec. III 2

Miniature MS. Fragm. keyseal III 2

hic q̄ habet v. panes ordeaceos & duos pisces Sed
hoc qđ fit nō tantos. Sī uter q̄ inspiciat. an
dreas hoc in loco maiorē fidē quantulūcūq;
uidet habere philippo. cūdic. Est puer unus
hic q̄ habet v. panes ordeaceos & duos pisces
Sed in fide dubitauī. cū subiungit. Sed hoc qđ
nō tantos. Significat enī pphēticū sermonē.
q̄ cū dnm incarne uenturū pdix. fidē habuit
Sed cū eū uenientē. id populus magna ex par
te credere renuit. in fide dubitauī. Quos pfigu
rauī ysaīe. q̄ cū caligantib; oculis filiū benedice
ret. multa ei futura pdix. sed tam quis p̄sensit
nō agnouit. Puer inscriptus. aliquando p̄ puri
tate. aliquando pleunitate nūs accipit. Pro pu
ritate. sīc dns dicit. Ecce puer mī electus meus
elegi. Et ī ipso discipulus. Puer. nūq̄d pulmen
tū habetis. Pro leunitate. dns. Nolite fieri sīc
sic dns de nūdo ait sic. Cum assimilabo hanc genera
tionē pessimā. Item ca similis dixerim. Simul is est
puer is sedentib; in foro. ludentib; atq; dicentib;
Saltauimus uobis & nō cantastis. planximus & nō la
mentastis. Est ergo puer lusicrus garrula & leuis
nisi disciplinę uerbere coerceat. Puer nāq; iste
populū significat nudaicū. q̄ ī pleunitate. & in
stabilitate mētis in fide & cognitione dī fir
mus nō permansit. Qui quinq; pānes habuit. q
nudaicus populus quinq; libros mos. si accipi
as dicit in genesim. exodū. leuiticū. numerū.
& deuteronomiū. q̄ hebraica lingua. bresith.
elleesmoth. uaegehra. nagel. lib. elegebarim

nominant. Et bene quidē alii panes ordeace
isse referunt. ppt̄ duritiā legis. [illegible] nam
spissū habet tegumē. & nō facile ad pueritu
medullā. obscuritate legis significans. qua
ante aduentū dnī intantū uelata extitit u
nullus homo ea spīalit intellegere posset. q
aduso. ueniens benedictionē daret. quā legē
derat. Sicut p quinq; panes quinq; libros mosi
telligim. possum & p duos pisces. alios duos tra
gere libros. oracula scilicet pphetarū. & cant
psalmos. q̄ pauciorē tatē legis sacratione sint
de populo habebant. Quos unū memorat do
cendo. alterū uū simplicitate gessisse frequenter le
do narrabant. Et recte p hos duos pisces. hi du
libri intelleguntur. quia tale populū in sacerda
turū pdixer. qui hos seruare immoribus q̄ p
habet in uersura. Ysaīas nāq; habet quatuor ani
malia. quia sine aqua uiuere nō ualent. Sed tu
pea sabbatū dare cessant. Terra. q. magis
dit fluctib; eo amplius crescit. Quarta. q
mundi pisces p̄ cōtū ita et generatim nec gra
Sic igit̄ pisces sine aq̄ uiuere nō potest. ita de p
sine fonte baptismatis saluari nō potest. p̄ quia
Dn̄o dicente. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spi
nō potest introire in regnū dī. Et sic pisces sup aq
sabbatū emittit. sic ille ppls terrena despiciens pec
tationis sese ad celestia sublenauit. dies sabbati q
uit ē ab actu uitę huius. Et q̄ ea mandatū p
magis fluctib; redundat. eo amplius [illegible]
fructus p̄ manus. tantō modo p̄sic q

Mainz UB. Fragm. kapitel III 2

Hps. 4, 5
Münster, UB.

[illegible]

Iuere, qs dne iam tam ppitatus a nobis
cinoia nra quib; indignatione tua ppocin
expelle: pdnm

Memor esto qs dne fragilitatis humane
qui iuste uerberas peccatores: parce, pp
afflictas p [illegible]

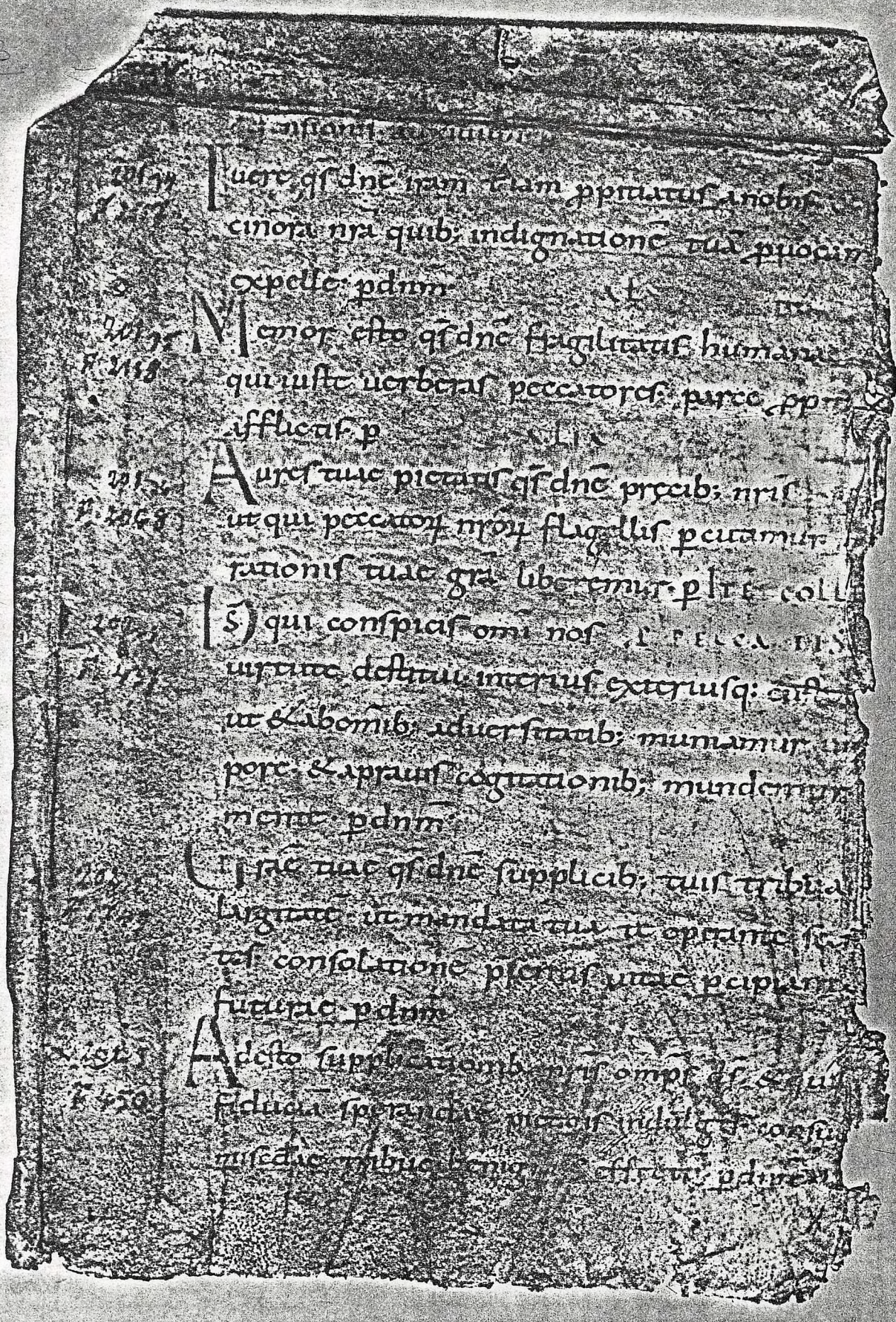
Aures tue pietatis qs dne preces nras
ut qui peccatoz nroz flagellis percutimur
tuationis tue gra liberemur. p [illegible]

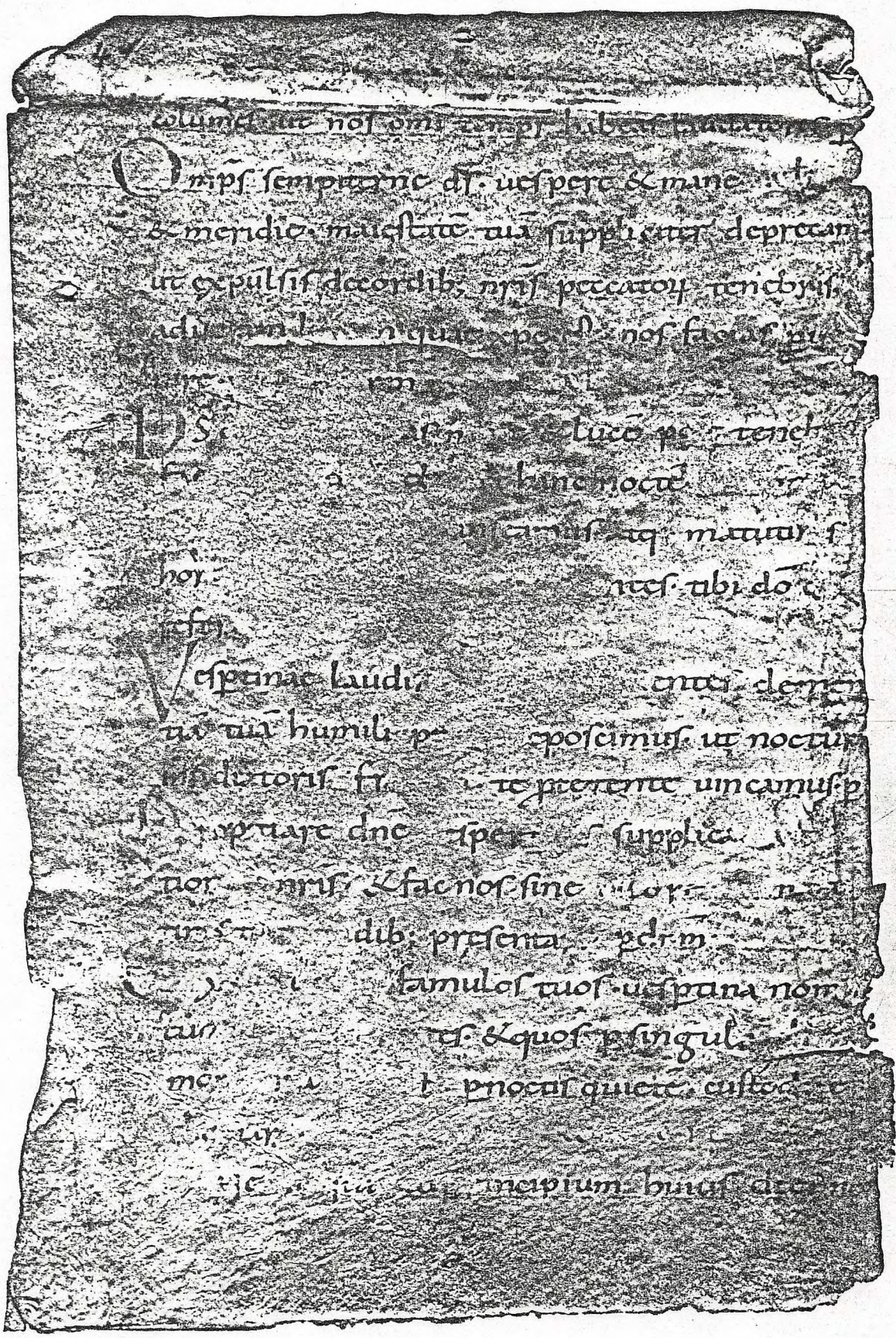
(S) qui conspicis omi nos [illegible]
uitate destitui: interius exteriusq: ca
ut & labomib; aduersitatib; muniamur
pore. & a prauis cogitationib; mundemur
mente. pdnm

Hec tue qs dne supplicib; tuis tribu
largitate. ut mandata tua te opitante se
tes: consolatione pfectas utrac peripiam
futuraq. pdnm

Adesto supplicationib. nris omps qs. & qui
fiducia sperantes gaudeas indulgendo: consu
miseratio tribue benigne effectu. pduce

Kps. 4, 5
Münster. UB

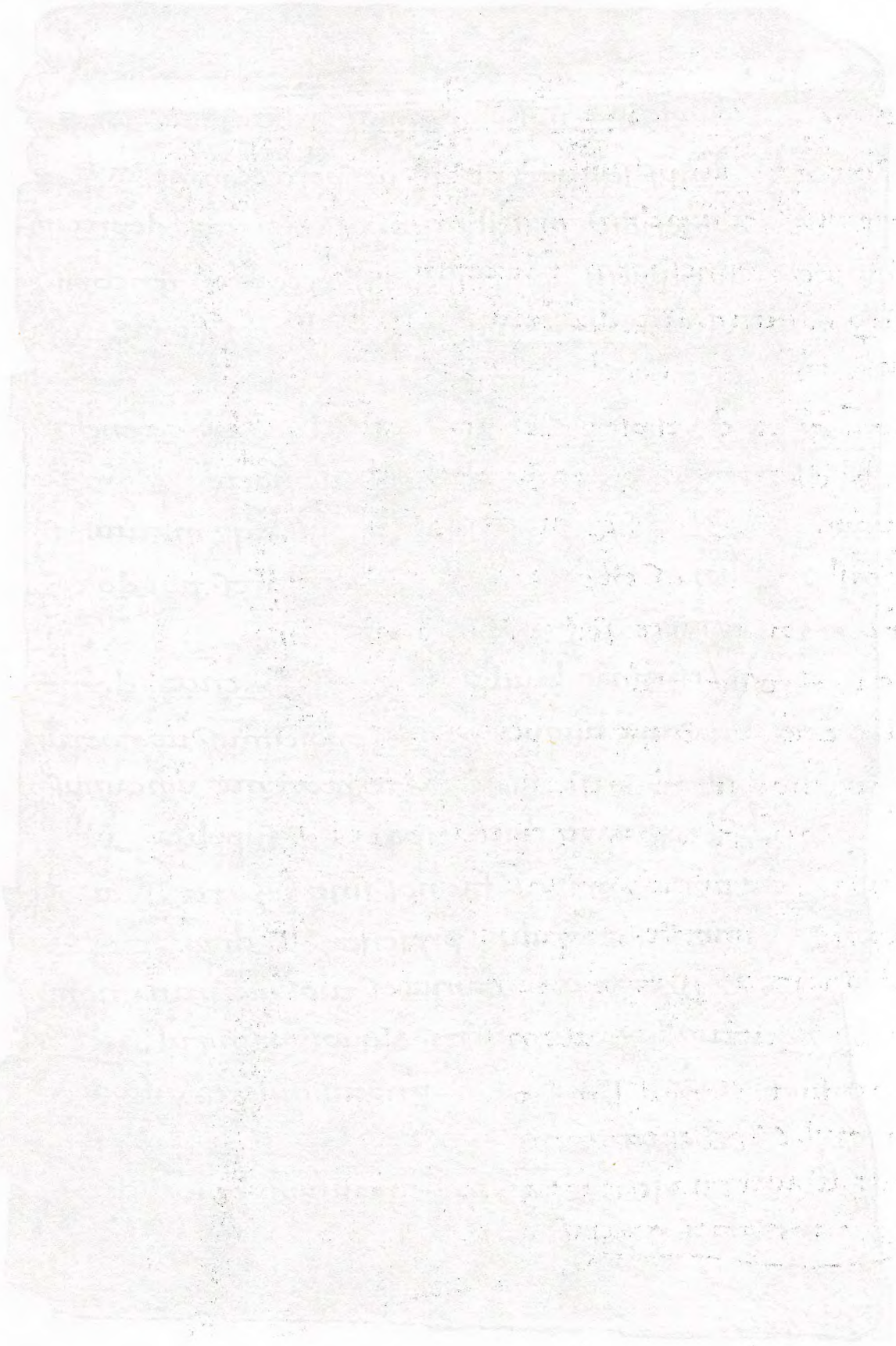

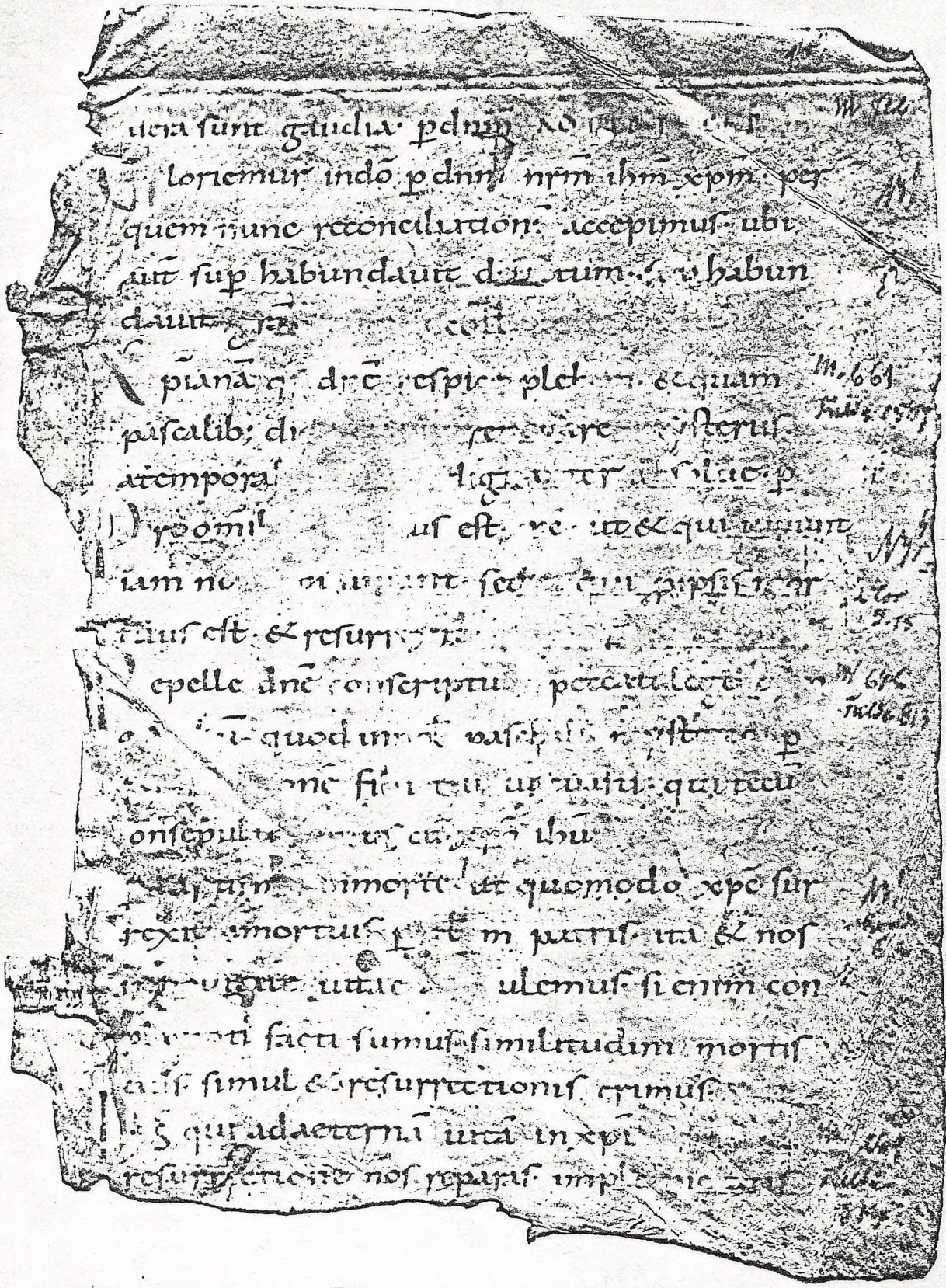

Münster UB., Fragm. kapsel IV 5

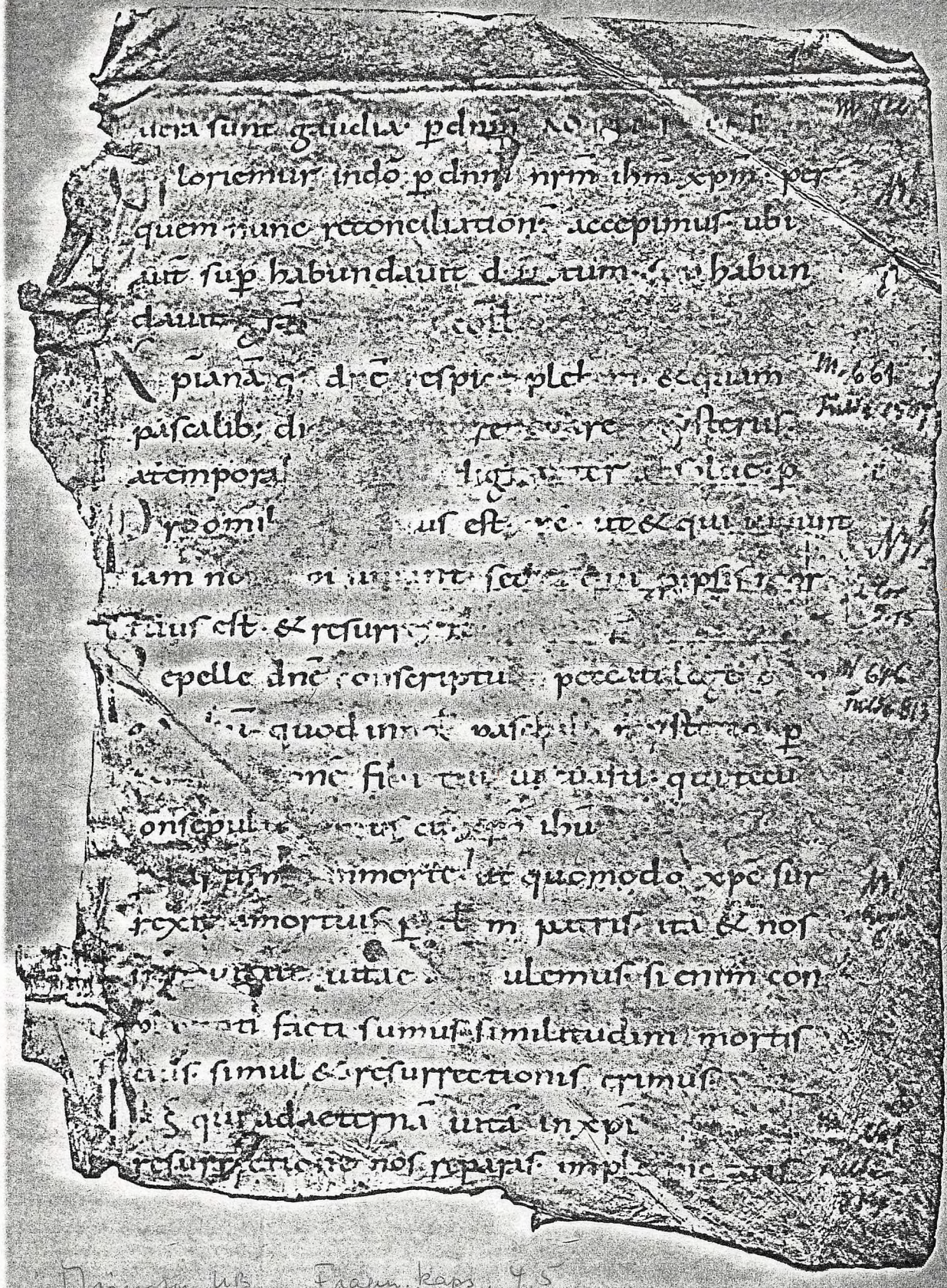
UB München

Hps 4,5

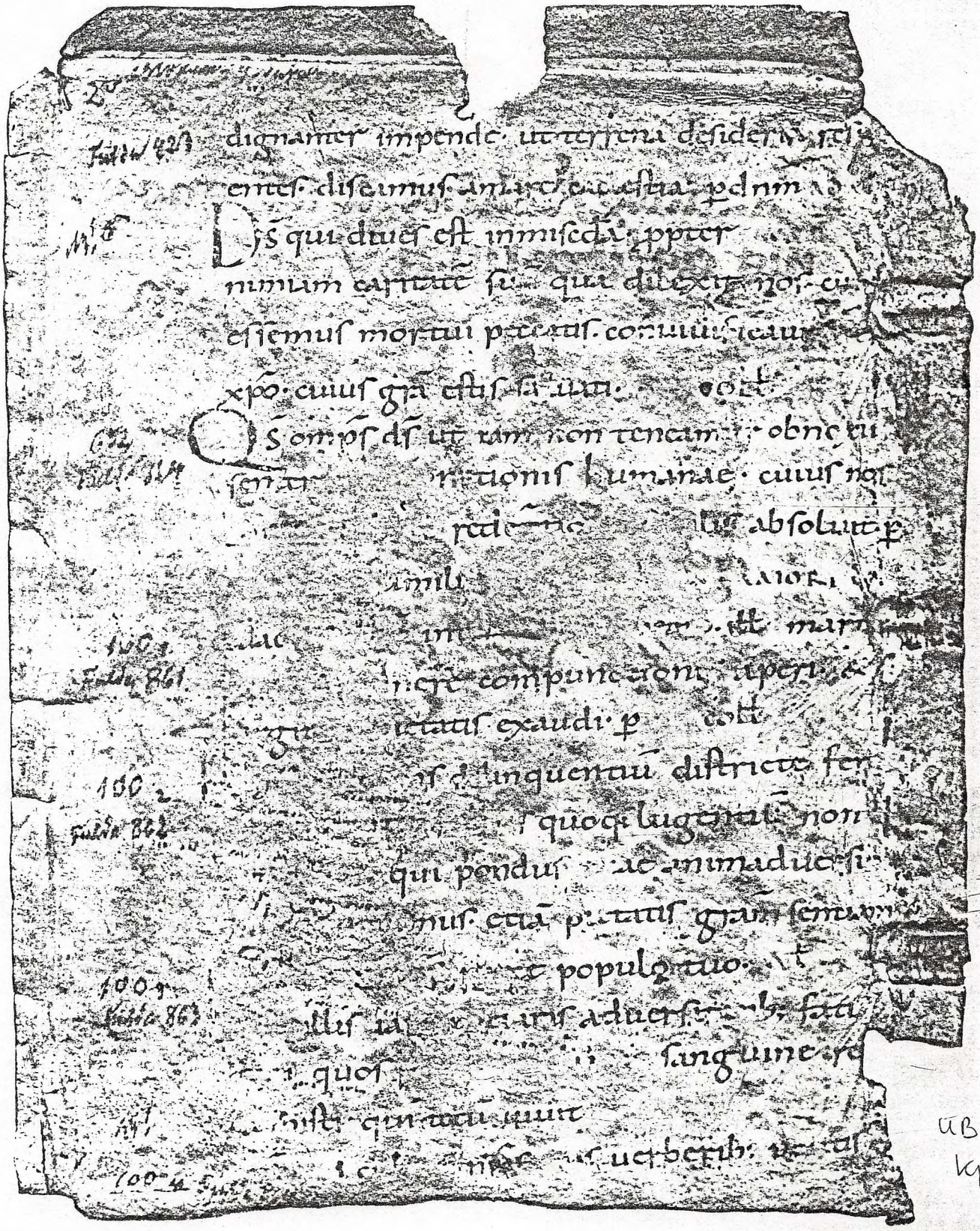

Münster UB., Fragm. kapp. 4,5

UB Kp

Münster UB Fragm. Kaps. 4,5

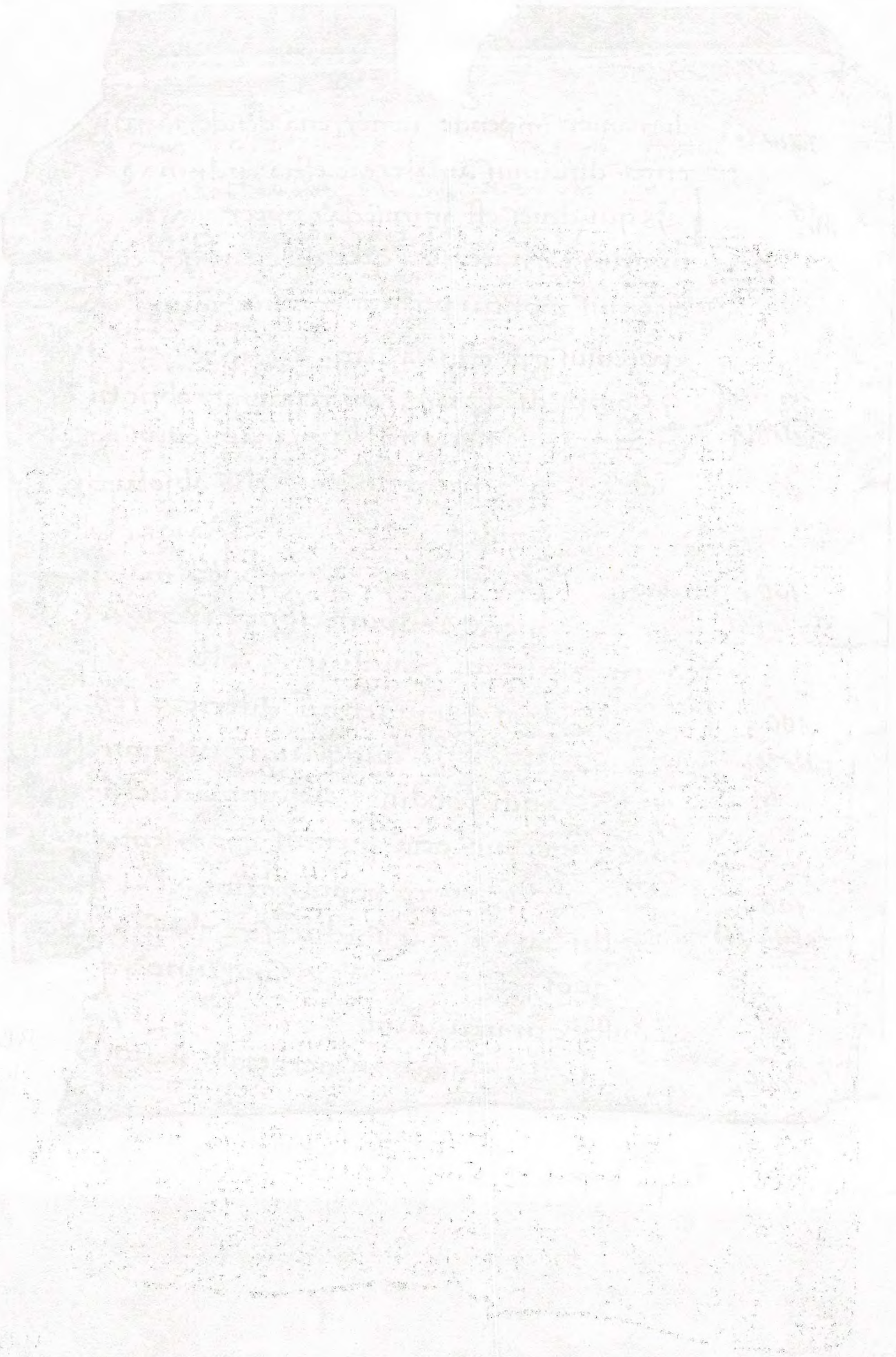
digname impende · ut ter ſeni deſider
emus · diſcimus · ani
Ijs qui dnō eſt inmiſcēdi · ꝑpter
nimium caſtitate ſu · qui dilexit nos · ut
eſſemus mortui p̄ctis · conuiuificauit
xp̄o · cuius gr̄a eſtis ſalui ·
Q ſ omp̄s dr̄ ut tam non tenear · obnoxiu
ſen
nr̄a ꝺomiſ humanie · cuius nos
reꝺemꝑ
abſolutꝑ
amilꝫ
im
ꝑ compunctionē cꝑ
ꝑ ſtatus exaudi · ꝑ
ſ ꝺ lingue tau diſtricte ſen
quoq; lugeat̄ non
qui pondus ꝛc animaduerſi
mus · etiā p̄ctis gr̄am ſemꝑ
ꝑ populꝰ tuo
illuſ tu ꝛc ars aduerſ
quos
miſti qui mau
ꝛc uerberib; ꝛc

UB. i
kap

Linnés UB, Fragm. kapsel IV 5

HB Minster

KPS 4,5

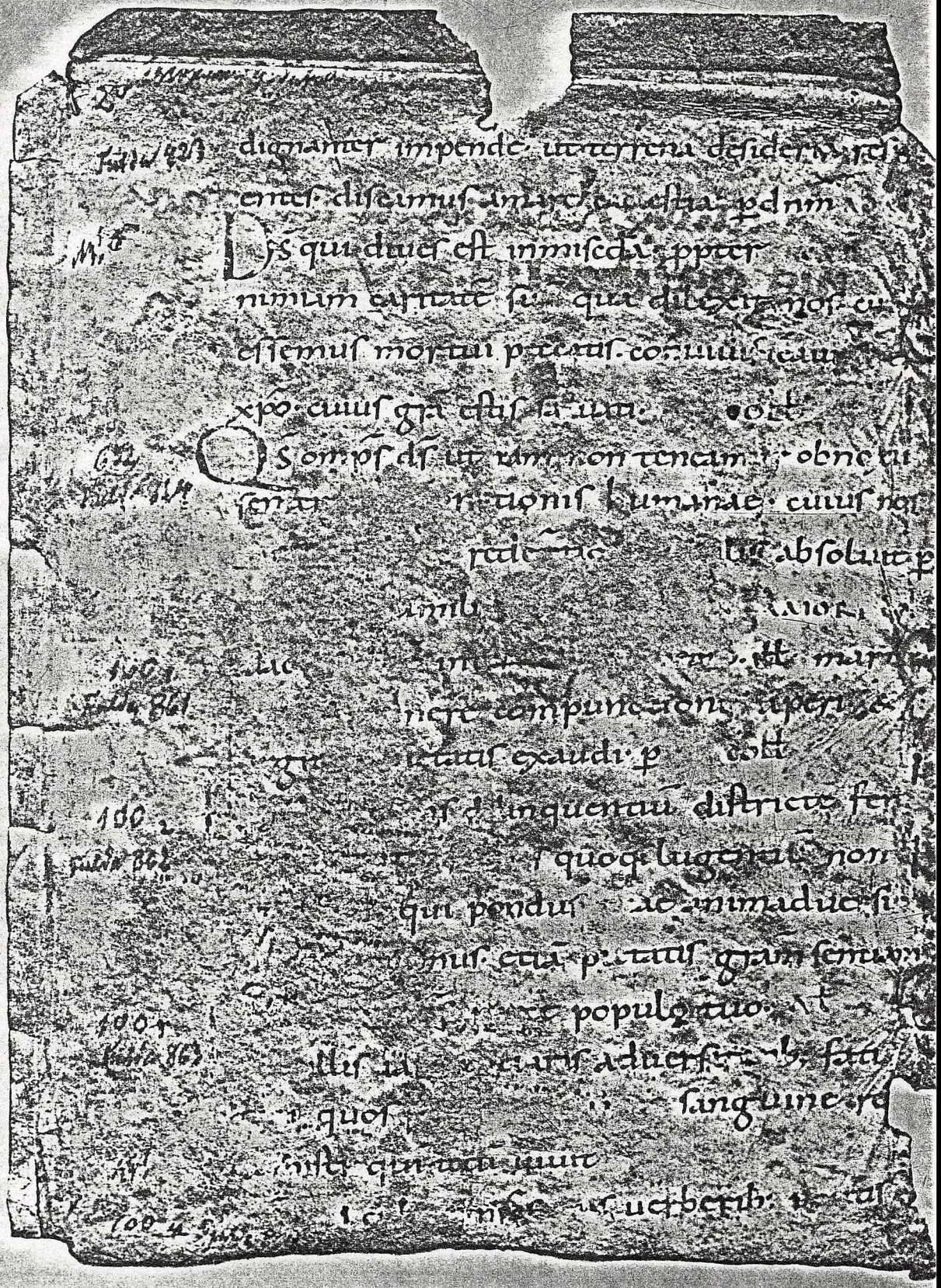

UB.

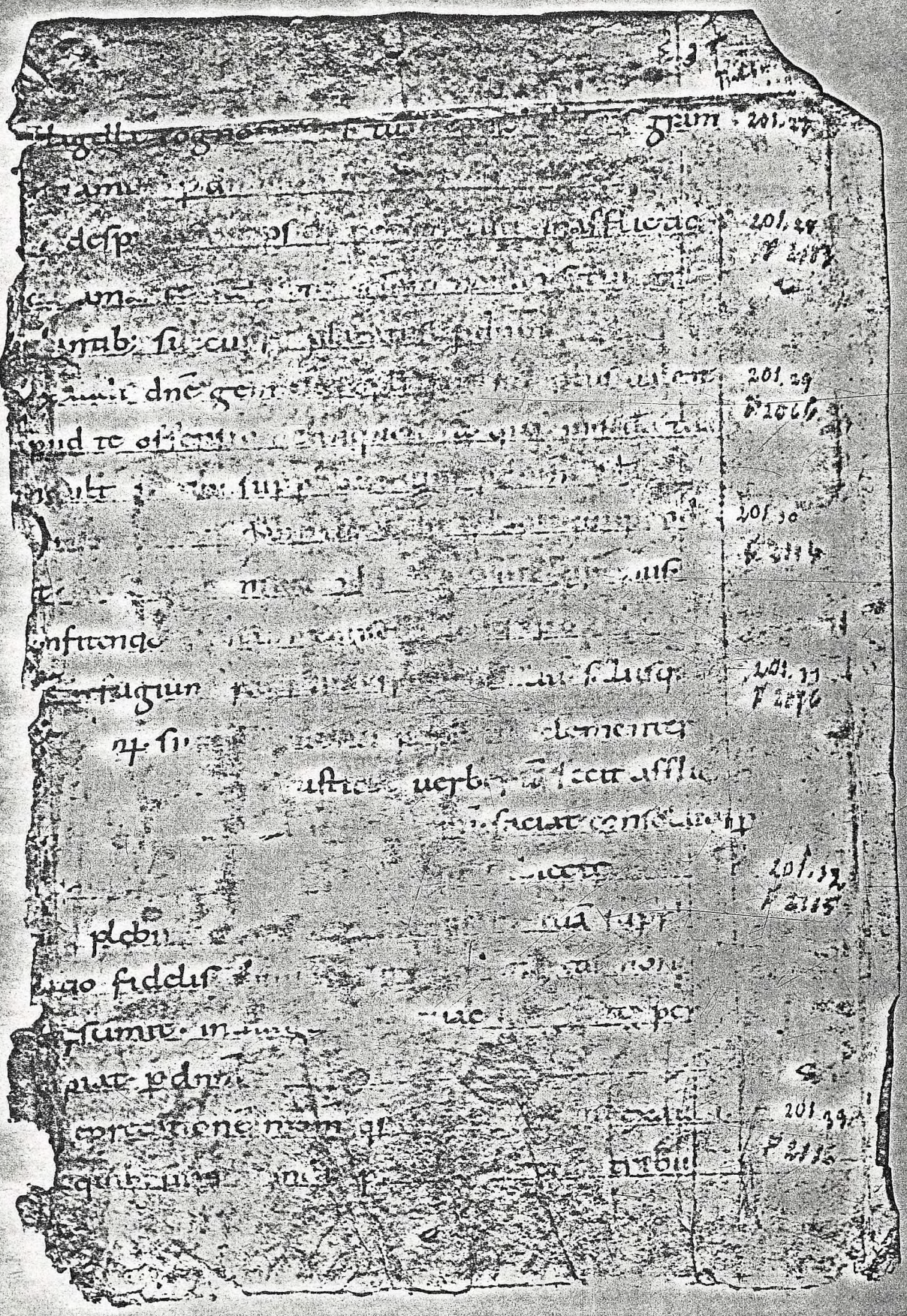
Münster UB. Fragm. kapsel IV 5

UB
Mainz
Kps 4,5

Minuta-UB, Fragm. kapsel IV 5

UB Mainz
Hps 415

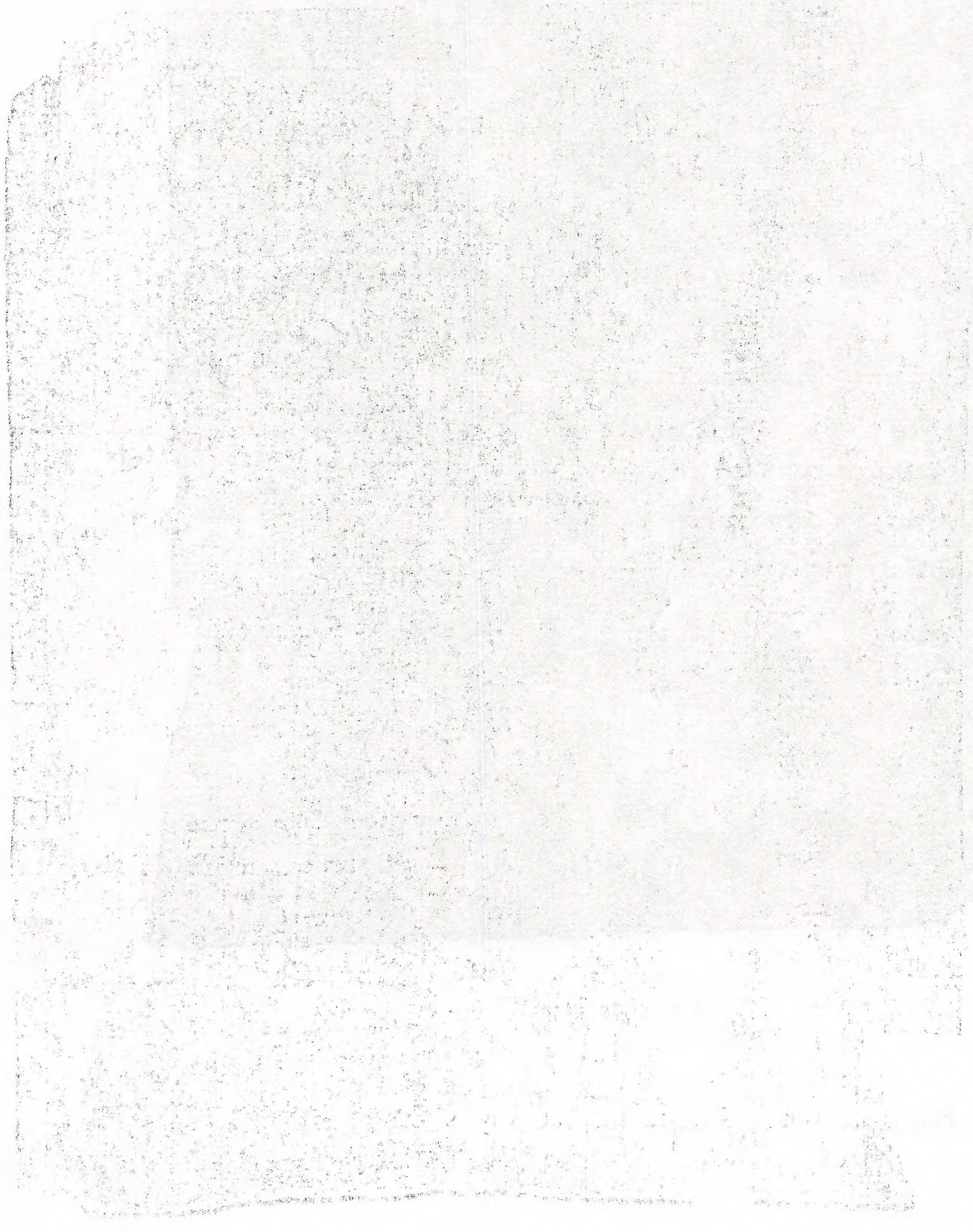
Münster UB Fragm. kapsel IV 5

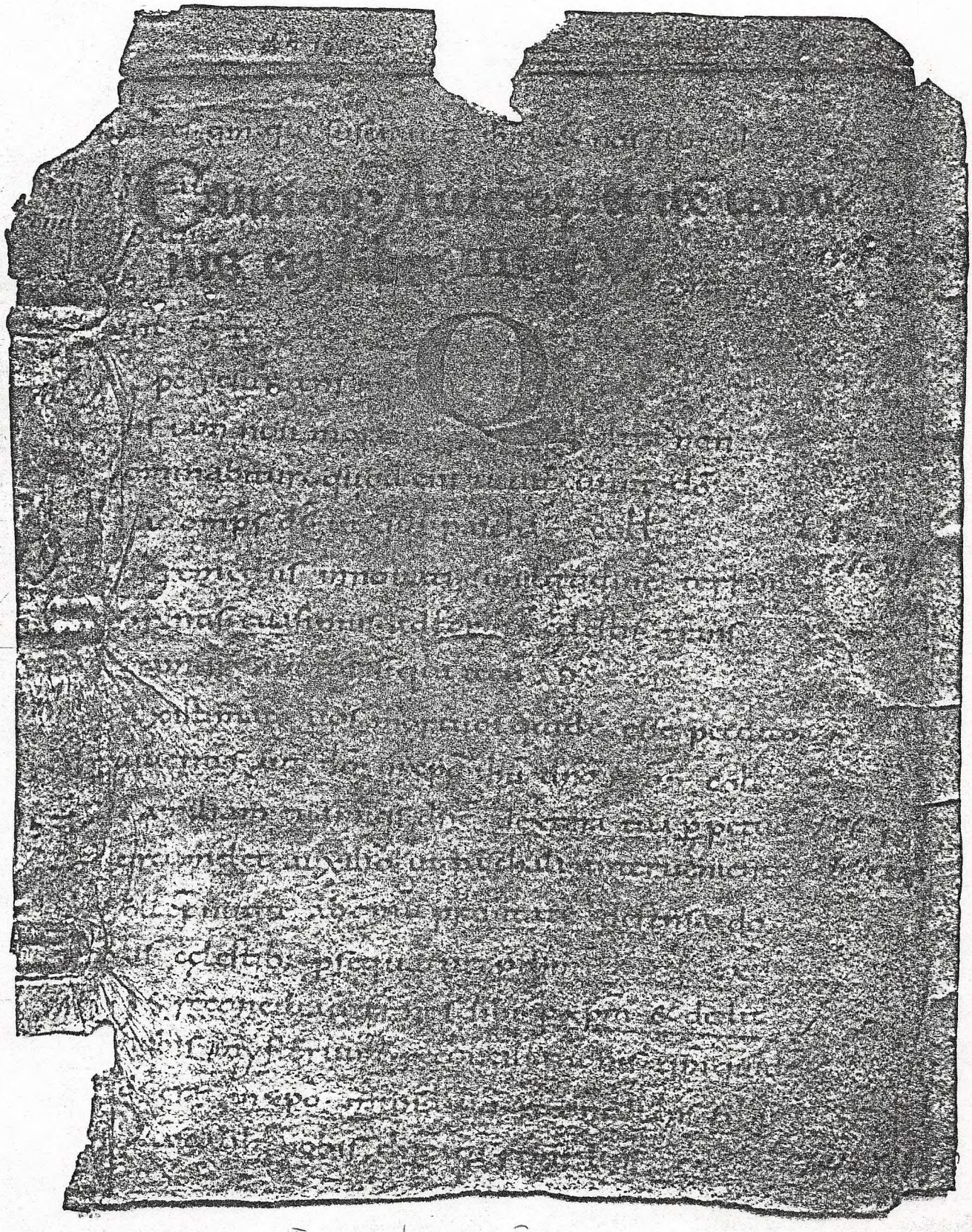
4 B
Neimyber
Hps 4,5

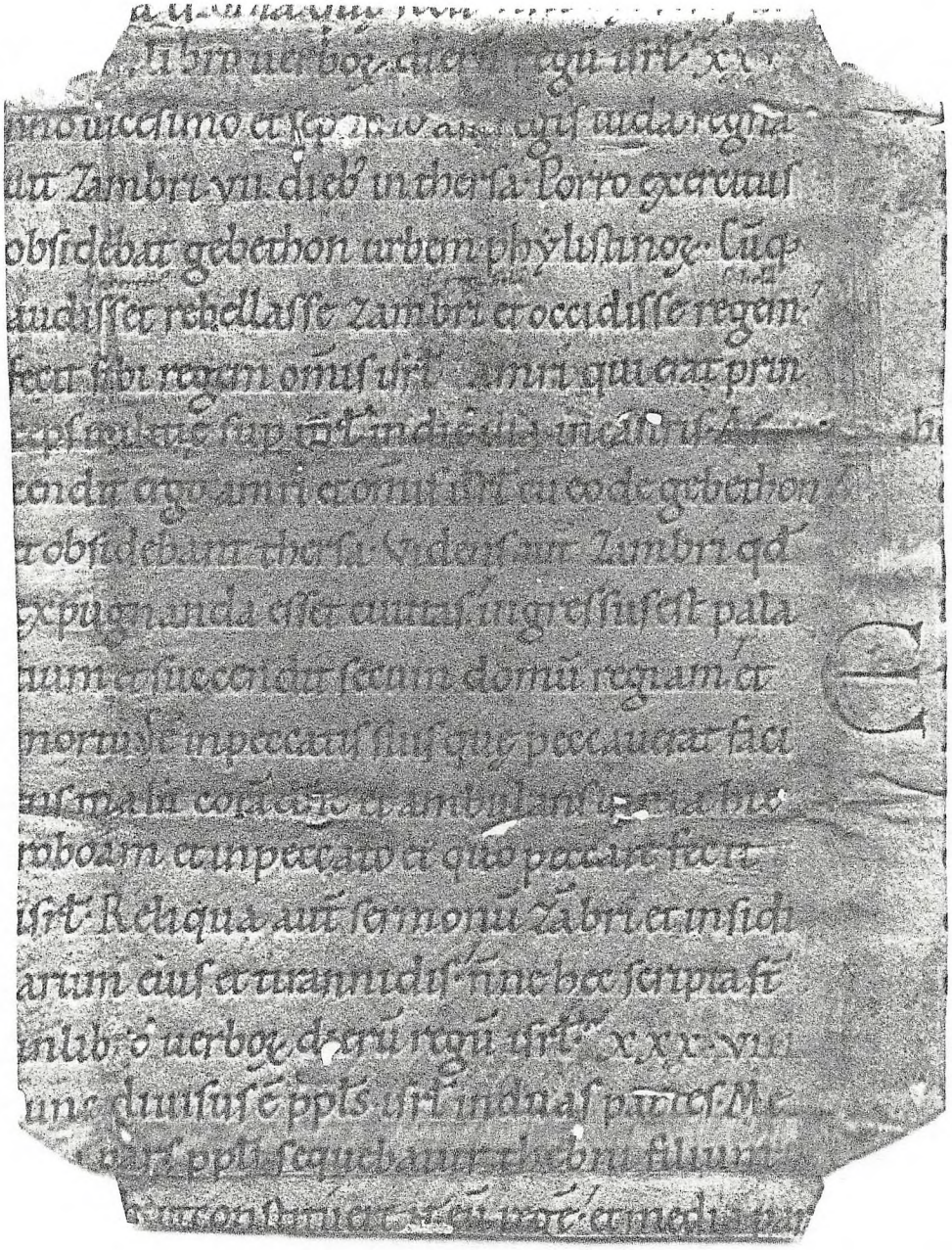
Münster UB. Fragm. kapsel IV 5

GB
Kreuzlin
Kps. 4,5

Münster UB., Fragm. kapsel IV 5

Münster UB. Fragm. kapsel IV 7

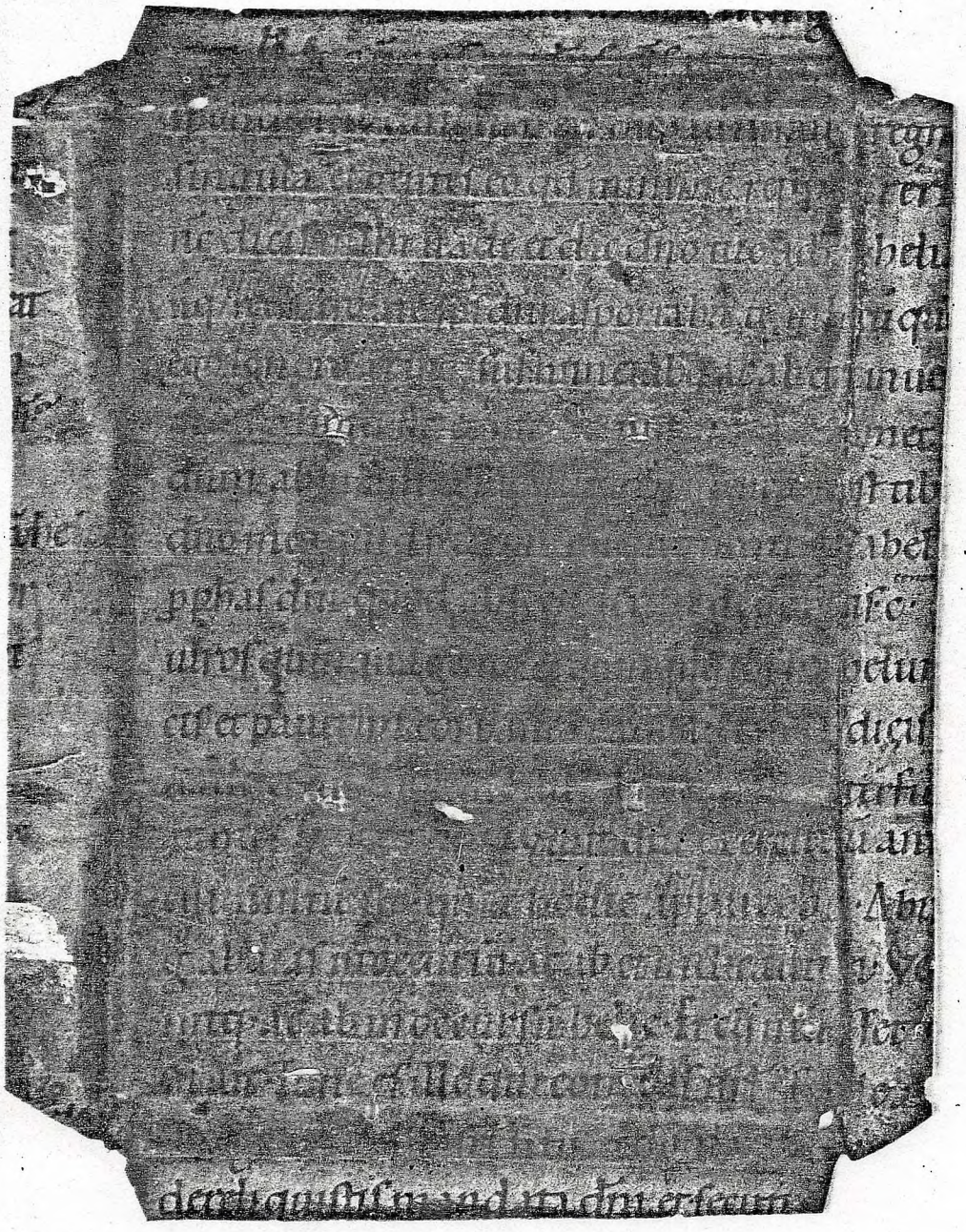
Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

Kpos. 4,7 Münster UB.

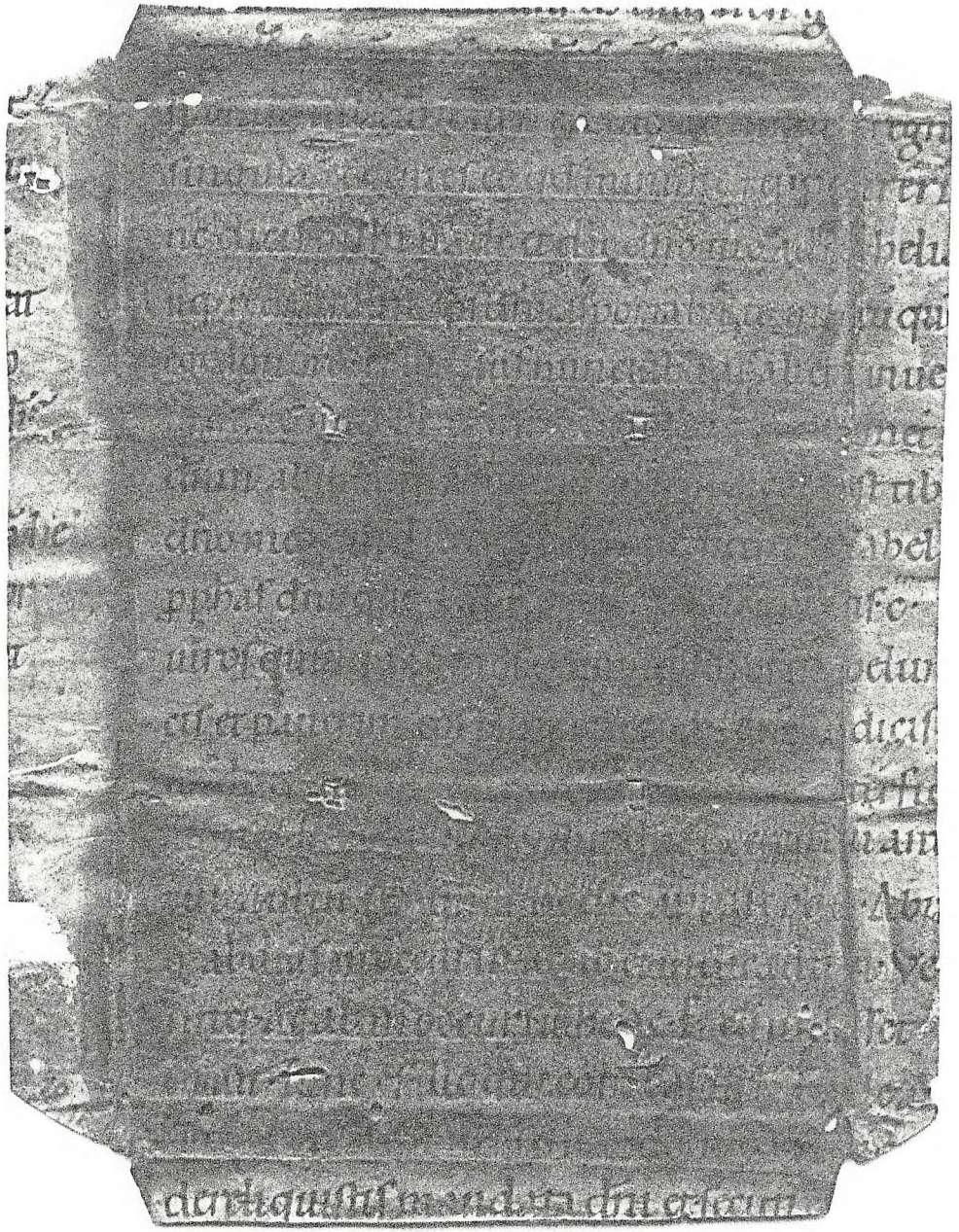
Bibel X. Jahrh.

Aus zweispaltigem Blatt geschnittene Reste von Spalte 1 va u. 2 vb

Inhalt 1 va 3 Reg 16, 14 – 21.
2 vb 3 Reg 18, 9 – 18

Münster UB. Fragm. kaps. IV 7

Münster UB. Fragm. kaps. IV 7

Diese Kopie darf nur mit Genehmigung
der Universitätsbibliothek Münster
veröffentlicht werden.

a (830 – 833)

In nomine dñi dei saluatoris nri ihu xpi hludouuicus diuina ordinante p[ro]uidentia imperator augustus. Cuncta rerum transitoria
nostrae non dubitamus aeuitati nrae iussioni adiacere quorum abba quondam monasterium in saxonia ansoni opere construxit q[uo]
nos cum quibusdam bonis ibidem deo seruientibus. sollemni donatione dotauimus. de quibus omnibus rebus nrae auctoritatis p[re]ceptu circu
monasterium fieri iussimus ut per pr[a]ua seruientium incuria eiusdem monasterii status minime consistere uideatur rebusque
ipsius eiusdem monasterii cuncta nostra cognoscimus quia comites monasterii praedictique nri in[ter]pretes uel cuncti
et quod hominibus cuiuslibet quibuslibet quisque p[er]sonam eiusdem monasterii consistunt in hostili expeditione compellant uel distringa
quae ciuitatem mori uidentur quod nolumus ut faciant. Vnde per hanc auctoritatem nrae iussionis praecipimus ut eadem illud p[re]ceptum qualiter dixim
eiusdem monasterio stabilitum confirmamus et inperpetuum corroborantes cum[que] in cuius ministerium rebus p[re]dicti monasterii datum noscuntur reti
fraudem uel exactionem nrae auctoritatis et p[re]ceptum ullatenus inquietare nec p[re]ceptum uiolare nec p[er] quamcumque rationem
p[re]ceptum contendere illud contra[re]uocare praesumant sigillumque nrae auctoritatis habere uidentur.

KUU in Abt. I 7a
BIT 2924 (Stiftsurk. d. Fr. an Bischof Baderad v. Paderborn) 833

Münster St A, Kath. Corvey Nr. 4

a (930 – 937)

In nomine dni. dei & saluatoris nri ihu xpi. Hludouuicus diuina ordinante prouidentia imperator augustus. Sacrosancte dei & misericordie

nostre non dubitamus quatinus nra iussione & delatione quorundam abbatum quoddam monasterium in saxonia ex uno opere construxerit quod

postea quibusdam hominibus de quibus dubitabatur. sollemni donatione dotauimus. de quibus omnibus rebus nrae auctoritatis praecepta circumde

monasterium fieri fecimus ut pro perpetua salutatione in iure eiusdem monasterii stabiliter consistentia ipsum ut relationem quicquam uobis

possibly eiusdem monasterii abbatis cognouimus quidam comites memoratum praeceptum nrum infringere & conuellere uolunt uidelicet

& quod homines tam libros quam & seruos qui super terram eiusdem monasterii consistunt in hostem ire compellant & distringere

iudiciaria more uolunt quod nolumus ut faciant. & ideo per hanc cartam nram abbati praecipimus ut tam illud praeceptum. quod sicut diximus

eiusdem monasterio fecimus confirmari & inperpetuum eorundem comitum in cuius ministerio res praedicti monasterii esse noscuntur retinere

faciat & hanc nram auctoritatem ei per omnia uti ubicumque nrae auctoritatis praecepta uiolare non presumant sed potius sicut in eodem

scripto continetur illud conseruare studeant sigillumque nrum habere uolunt.

Adbadredum dpm Hunfridus

b

Münster StA

D Arn 155 Original-mandat von (897) Juni 21

KUU. in Abb. Lief. 1 Taf. 7b

In nomine sce & indiuidue trinitatis. ARNOLFUS diuina prouidente clementia Impr augustus. Epis. abbatib. comitib. uicariis omnib. q. in sublimitate positis & natu maiorib. In saxonia pagatib. constitutis. In xpo salutore pacem. & cuiusq. utilitatis felicitatem cum salute perenni. Notu itaq. generalitati uře fieri uolumus quia serenitatis nře auribus innotuit. quod sint inter uos qui mihi iam coenobiu qđ uocatur noua corbeia. id est vassallos eiusdem abbatis plus iusto inhostem ire compellant. cum hoc auctoritate diuor antecessor nror ipsi loco suisq. concessum atq. indubium clara luce dinoscatur. Quod inos morem sequentes priorum. non minori deuotionis fidelitate eidem sacro sco loco & rectorib. eius cum omnib. regimini illor subditis dne ppetuante fine tenus confirmare studemus. Quapropt uniuersitati ure esse mandamus & modis omnib. prius interdicimus. ne quisquam ex uobis ipsoq. similiter quoquomodo iniusta districtione seu inexpeditionem. aut ulla exactionem huiusmodi uolenter reddere aut facere contrari psumat. sed liceat pfati monasterii abbati secure cu omnib. curae illius subiugatis degere. & sic ab antecessoribus nris sibi suisq. interius exteriusq. concessu scripto q. roboratum constat sine alicuius maioris minorisue ordinis psonae offendiculo frui ppetuoq. posit ingtam & laudem di.

Data xi KL iul Admgulunheim.

nomine ſcæ & individuæ trinitatis ARNOLFUS diuina fauente clementia Imp augustus
ōnis abbatib. comitib. uicariis omnib. q. insublimitate nostre posteris & nra maiorib. in saxonie pāt
onstitutis In xpo saluatore pacem & utriusq. uite felicitatem cum salute perenni. Notu
itaq. generalitati vre fieri uolumus. quia fere. aut nre auribus binotatu. quod sine ire
uos qui mihi am coenobiu qd uocatur noua corbeia. id est vassallos eiusdem abbatis plu
iusto inhostem ire compellare. cum hoc auctoritate diuoꝝ antecessoꝝ nroꝝ. ipsi loca suis q
concessum atq. indultum dara luce dinoscatur. Quodinos morem sequentes priorum. nor
minori deuotionis sollertia eidem sacro sco loco & rectorib. eius cum omnib. regiminis illoc
subiectis dno ppitiante finetenus confirmare studemus. Quapropt uniuersitati uſe
expresse mandamus & modis omnib. prius interdicimus. ne quisquam ex uobis ipsoꝝ mini
ter quoquomodo Iniuste districtione seu inexpeditionem. aut ulla exactionem hui
modi uolentem reddere aut facere cōtrari psumat. sed liceat pfato monasterii
abbati secure & omnib. curae illius subiugatis degere. & sic a antecessoribus nris hab
suis q. interemus exteriusq. concessu scripto q. roboratum constat sine alterius maioris m
noris uso ordinis psonae offendiculo frui ppetuoq. posit ingtam & laudem di

Data xi kl. iul. Adingulunheim.

Münster StA
KUU in Abt. I 76
DArm 155

Münster StA, Kloster Münster Urk. 2

hildigrimus omnipotentis dignata epc̃ reginberto ꝓposito una cū reliqua congregatione mdño salutem. Serenam inprimis caritatem uram nouerit opamus quo prospera uite felicitatem semp xpi in gratia pollentem ouare desideramus. Deinde quod nri ingenii mdño meo rā habeatis ta[illegible] exceſſibus uel infirmitatibus quā eā pro communibus omnium nroꝝ necessitatibus [illegible]ultatibus obnixe precamur. Proinde nunciū modo cuoddone adpalatiū ire scitas propter ammonitionem negotii nri procuus legatione mea tionem uram cōā ſcō patrono nō cotidie fieri modis omnibus persuademus quatin ꝑ dei misericordiā quandoq; bonitas illius in hoc negotio nīr ꝓficere mereatur infirmitatem subinde mandemus ꝓpterea omnib; officiis nīris ut unus quisq; suū ministeriū ad communē fm uitatē quasi cōā dō honeste pareat nec frib; aliquid exsuis necessariis uel cura mundi ꝓpinatione ingratiabiliter subtrahatur sedomā mensurate fiant; ꝓ dō fauente nobis aduenientibus ministeriū nīr ecclesiast uitutes uras nobiscū rationabiliter or[illegible] melius constituere ſp[illegible] [illegible]odatenus quando fiet [illegible]ualente ꝑ [illegible] uram Propter [illegible]ed[illegible]cio uris sine intermissione insistere iubemus quatenus dō uolente cūctis beneficus hoc etiā nīr temporibus ꝓficiatur. Vale semp horum memores in xpo ihu.

Erbm. Minuten 12.2

876 ex.— 877 in.

DOMINO GLORIOSISSIMO AC PRAESTANTISSIMO REGI KAROLO[1].

Sciens gloriosissimam maiestatem vestram tam divinis eloquiis quamque sanctorum praecedentium exemplis valde delectari, cum iamdudum libellum conversionis Mariae Aegyptiacae cum thomulo de cuiusdam vicedomini paenitentia[2] domino meo obtulerim, quia ille ipse casu quodam deperiit, nunc interim iussui vestro in eodem restaurando devotus oboedivi. Obsequii quoque et devotionis meae fuit, ut non simplicem tantum memoratae rei textum exhiberem, sed et alia quaesitu digna superadicerem de venerandis scilicet constitutis et gestis praesulum Romanae ecclesiae, quorum sanctionibus quam reverenter ecclesia utatur, maiestas vestra optime novit. Hoc autem brevitatis compendium servus vester ideo sumpsit, ut serenitas vestra, quam rei publicae fascibus valde honeratam attendo, cui sparsim diversa non vacat percurrere scriptorum volumina, quasdam consuetudines ecclesiasticas in brevi, quasi in quodam enchyridion inclusas tenere possit et, quia secundum regalem industriam sanctum studium domini mei in hoc fervere didici, ut facta dictave vestra iuxta auctoritatem inrefragabilem dirigere[a] et, quid erga cultum divinum tenendum quidve reiciendum sit, sollicite disquirere et perscrutari elucubrationis sit assiduae, qualiter eius divinitatis ope muniti prosperis successibus ad omnia currere mereamini.

Explicit epistola.

Huius imitabilis conversationis actuumque et morum vitam et paenitentiae magnum virileque[b] certamen venerabilis Mariae Aegyptiacae, qualiter in heremo expleverit tempora vitae, de Greco transtulit in Latinum Paulus venerabilis diaconus sanctae Neapolis ecclesiae[3].

30.

Hildigrimus (II) Halberstadensis episcopus atque abbas Werdensis Reginberto praeposito Werdensi de legatione ad palatium missa scribit, de fratrum utilitatibus ac de turre aedificanda negotium ei dat. *876 ex.— 877 in.*

Cod. autogr. Urkunden des Fürstentums Münster n. 2 in tabulario Monasteriensi saec. IX, quem olim descripsit Pertz b. m., cont. Mart. Meyer.

Ed. Erhard, Regesta historiae Westfaliae I (1847) Cod. diplom. 3.

HILDIGRIMUS[a] [O]MNIPOTENTIS DEI GRATIA EPISCOPUS[4] REGINBERTO PRAEPOSITO UNA CUM RELIQUA CONGREGATIONE IN DOMINO SALUTEM.

Serenam inprimis caritatem vestram non ignorare optamus, quoniam prosperitatis vestrae felicitatem semper Christi in gratia pollentem ovare desideramus. Deinde, quod nostri iugiter in Domino memoriam habeatis tam [super variis[b] nost]ris excessibus vel infirmitatibus, quam etiam pro communibus omnium nostrorum necessitatibus sive utilitatibus, obnixe precamur. Proinde nuntium nostrum modo cum Oddone[5] ad palatium[6] ire sciatis propter ammonitionem negotii nostri, pro cuius legatione mentionem vestram coram sancto patrono nostro cotidie fieri modis omnibus persuademus, quatinus per

---

29. a) diligere *C, corr. Tr.* b) virilique *C.*

30. a) *Lemma in pagina exteriore:* Ragenberto praeposito salutem. b) super variis *leg. Pertz.*

1) *Cf. Köpke, Hrotsvit v. Gandersh. p. 50.* 2) *Cf. Acta SS. Bollandi Februar. I, 483 sq.* 3) *Cf. Sigebert. de SS. ecclesiast. c. 69; Archiv f. ält. D. Gesch. X, 323.* 4) *II, a. 853—888. Erhard (I, 89) hanc epistolam non recte Hildigrimo I tribuere voluit, cuius opinionem refutavit H. Beckel (Zeitschr. für vaterländ. Gesch. u. Alterthumsk. XVIII (N. F. VIII) a. 1857 p. 220—241. 253—254. Assensus est ei R. Wilmanns, Kaiserurkunden der Prov. Westf. I, 220.* 5) *comite vel duce, Liudolfi filio, qui inde ab anno 880. primas in Saxonia partes egit.* 6) *Ludowici iunioris (876—882), cf. Mühlbacher Reg. n. 1508. 1509.*

Dei misericordiam quandoque bonitas illius in hoc negocio nostrae paevalere mereatur c. 854—877(?)
infirmitati.

Subinde mandamus praeposito et omnibus officialibus nostris, ut unusquisque suum ministerium ad communem fratrum utilitatem quasi coram Deo honeste procuret, nec fratribus aliquid ex suis necessariis vel etia[m] in vinali propinatione inrationabiliter subtrahatur, sed omnia mensurate fiant. Nam Deo favente nobis advenientibus ministeria vestra et cunctas utilitates vestras vobiscum rationabiliter[a] ord[ina]r[e] et utiliter constituere st[udebimus][b]. Quod tamen quando fieri valeat, redeunte praefato nuntio [v]obis renu[ntiare] curamus. Propterea aed[i]ficio turris sine intermissione insistere iubemus, quatinus Deo volente cum a[l]iis beneficiis hoc etiam nostris temporibus perficiatur.

Valete semper horum memores in Christo Iesu.

31.

Epistolae breves, quae ex Scottorum colonia Leodiensi oriri videntur. c. 854—877(?)

Cod. Lugdunensis Batavorum Vossianus in octava forma 92 fol. 122—123 s. X in., quem descripsit Bethmann b. m., contulerunt Zeumer (cf. formulas ab eo editas p. 287. 327) et de Vries V. Cl. Ed. Dümmler, Neues Archiv XIII, 361—363. Versus edidit Traube, Poet. Carol. III, 690—691.

I.

Clericus quidam propter penuriam ut necessaria ei subministrentur ab episcopo quodam rogat.

DOMINO VENERABILI EPISCOPO[1] EGO ULTIMUS SERVORUM DEI[2] IN CHRISTO SALUTEM.

Notum sit vestrae pietatis visceribus, quod in magnis angustiis coartor, immo vivere non possum in tali miseria, non habens ad manducandum et bibendum, nisi pessimum panem et minimam particulam de pessima cervisa. Vae mihi misero! Obsecro igitur suppliciter vestrae pietatis misericordiam, ut inter fratres ordinetur mea sufficientia, quoniam impossibile est mihi ita vivere propter intolerabilem miseriam et paupertatem nimiam. Veniat in vestram mentem, quod domnus imperator[3] ita vobis iam dixerat, ut inter fratres sim ordinatus, nec parva vobis merces erit apud Deum, si tantis malis dextra pietatis mihi succurratis.

Valeat semper vestra praestantia[a] in Christo.

Christe, fave votis, salvator maxime mundi;
Tu lux es: tenebras elue, Christe, meas.
Unica lux mundi, salvator maxime Christe,
Expurga tenebras, rex benedicte, meas,
Tu solus nobis sol aureus, alme, coruscas,
In cuius pennis flagrat odore salus.

II.

Scottus peregrinus Roma redux beneficium expetit.

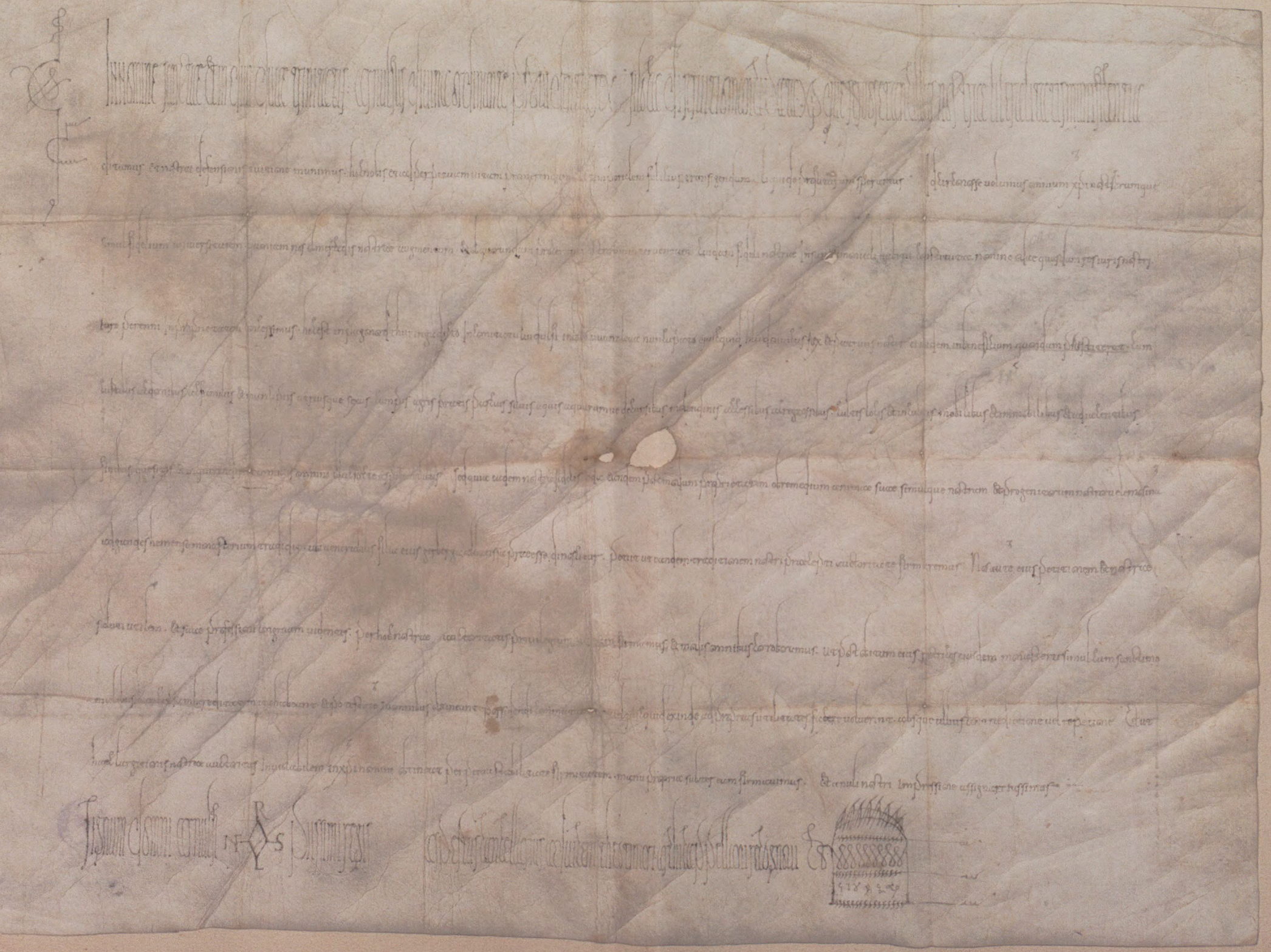
Vestrae[b] nobili caritati innotescat, quod copiosam a Domino retributionem in caelestibus habebitis, si pauperculo et Scotto peregrino mihi in Domino benefaciatis.

---

a) ratinabiliter c. b) sp[eramus] *leg. Erhard.*

30. a) presentia *corr. in* prestantia. b) *Salutatio deest.*

1) *Franconi fortasse, cf. infra epp. IV. V.* 2) *an Electus presbyter? Cf. infra ep. IV, quae ab eisdem verbis incipit.* 3) *Karolum II (Calvum) dicere videtur, cum Lotharius I († 855) vel Karolus III (885—887) minus probari possint.*

Münster/W StA DAm 107

36 x 51cm

Quoniam omnibus qui curę pontificalis funguntur officio id maxime conuenit. ut addiuine laudis augmentum mona
sunderoldus humilis mogontiacensis sedis archieps una cum uenerabili coloniensis ciuitatis archiepo herimanno. necn
padarbrunnensis epi. quanos statum herisiensis coenobii unanimitatis̄e scriptis confirmare & corroborare postulat
sensum. quo uenerande memorię decessor meus luutbertus archieps & alii quam plures epi cum illo in sy nodo apud
coenobium simul cum sorore sua nomine uualdburg primum inchoauerat. ipsum cum omnibus rebus iuris tam decimis
eandem que cartulam subscriptionibus propriis corroborauerunt. Alteram quoque afferens cartam. quam sepe iam
memorat. de consensu uidelicet suo super statu eiusdem monasterii primitus in illa parroec[illegible]aferendi. et de rebus om
& coepi nri iustum & utile satis esse credimus. antecessorum nostrorum salubre decretum. quo xpi famulabus quieta
sanctionibus confirmare. Nequis futuris temporibus exhis que uel huius epi bisonis uel antecessoris sui diebus illuc
aut quorum liber fidelium largitione traditis. aut dincepst radendis. omnino aliquid auferre et dispositionem mo
tis decretum. firmiorem cum di gratia teneat stabilitatem. nris id subscripuonibus corroborare curemus. ta ipsu
postulantes. sicut eos in nullo penitus a nr̄e unanimitatis consensu dissentire uelle confidimus

Actum foracheim palacio regio. Anno incarnationis dominicae dccccxc. Regnuero piissimi regis arnulfi

Signum † sunderoldi mogontiacensis archiepi

Signum † herimanni. coloniensis archiepi.

Signum † arn epi

Signum † uuiberti epi

Signum † Hrodberhti. mediomatrica sedis epi.

Signum † goderhanni epi

Signum † engelmari epi

Signum † erkanboldi epi

Signum † Adalgarii epi

Signum † Addonis epi

Signum † bisonis epi

Signum † Ailmari epi

Signum † Agulfi epi

Signum † Drogonis epi

Signum † uuigberti epi

Signum † uualfhelmi epi

Signum

Münster StA, Neuenheerse Nr. 3

Stift Neuenheerse
Urk. Nr. 3

eniorum conseruationibus et dō ibidem famulantium utilitatibus proueeubasque prospiciant. Idcirco ego

& alii coepiscopi et consacerdotibus nr̄is quinobis cū ad presentem synodum conuenere. petitionem fratris nr̄i bisonis

in seo graviter accipiendam. Nam nobis ostendit cartulam quandam continentem synodalis decreti con

uentionem habita congregati. rogatu iussu hardituni eiusdem padarbrunnensis sedis episcopi quipredictum puellare

dulsu sanctuarium dī ibidem deputatis quam possessionibus mutuatis. firmum stabile mansurum fore decreuerunt.

ecclesie padarbrunnensis ecclesiasticorum et uniuersus pariter clerus nuper sicut postulauit. suis subscriptionibus confir

mabus quas nunc habere uidetur. illuc tutius legitimeque collatis. Quapropter iuxta petitionem predicti fratris

nr̄i & iuxta illam mercedis seruitio securitatem auctoritatis siue unanimi sententia prouidere studuerunt. nisi quod

collata noscuntur. siue undecimis a predicta generali synodo concessis seu possessionibus undecumque mutuatis.

ministerii desistere presumat. Nisi sese uelit uinculo perpetui anathematis condemnari. Ergo ut hoc nr̄e unanimitatis

coepiscopi & fratres nr̄os quimodo absentes sunt cū primum hoc meorum manus scripta deuenerit. facere

nno III. Indictione. VIII.

+

Signum sihardi abbatis

+

Signum fraberhti abbatis

+

Signum Hathchonis abbatis

+

Signum gerhardi abbatis

+

Signum godescalci abbatis.

Münster StA, Stift Neuenheerse Urk. Nr. 3

Münster StA, Stift Neuenheerse Urk. Nr. 3

Quoniam omnibus qui curę pontificalis funguntur officio id maxime conuenit. Ut addiuinę la
sunderoldus humilis mogontiacensis sedis archieps una cum uenerabili coloniensis ciuitatis v
padarbrunnensis epi. quanos statum hersiensis coenobii unanimitatis̄e scripturis confirmare &
sensum. quo uenerandę memorię decessor meus liutbertus archieps & alii quam plures epi c
coenobium simul cum sorore sua nomine uualdburg p eum inchoauerat. ipsum cum
tandem que cartulam subscriptionibus propriis corroborauerunt. Literam quoque afferens c
mauit. de consensu uidelicet suo super statu eiusdem monasterii primitus in illa parroc
& coepi nri iustum & utile satis esse credimus. antecessorum nostrorum. salubre decretum. quo
sanctionibus confirmare. Nequis futuris temporibus exhis que uel huius epi bisonis uel antec
aut quorumlibet fidelium largitione traditis. aut deincepstradendis. omnino aliquid aufe
at decretum. firmiorem cum dī gratia teneat stabilitatem. nris id subscripuonibus corrobo
postulantes. sicat eos in nullo penitus antę unanimitatis consensu dissentire uelle confi

Actum forcheim palacio regio. Anno incarnationis dominicae DCCCXC. Regnuero pi

Signum sunderoldi mogontiacensis archiepi

Signum bisonis

Signum hermanni. Coloniensis archiepi.

Signum Ailma

Signum arn epi

Signum Agulf

Signum Vuiberti epi

Signum Drogo

Münster StA, Stift Nienheerse Luk. 3

ierorum conseruationibus et dō ibidem famulantium utilitatibus prouecubusque prospiciant. Idcirco eg

n & aliis coepiscopis et consacerdotibus nris quinobis cū ad presentem synodum conuenere. petitionem fraternitatis bison

en se graviter accipiendam. Nam nobis ostendit cartulam quandam continentem synodalis decreti co

uorum patrum habita congregati. rogatu iussu hartdrunt eiusdem padarbrunnensis epi qui predictum pagellum

dulusque illarum dī ibidem deputatis quam possessionibus mutuatis. firmum et stabile mansurum fore decreuer

licte padarbrunnensis eccle sacerdotes & uniuersus pariter clerus nuper fienposcitauit. suis subscriptionibus con

ubus quas nunc habere uidetur. illuc iuste legitimeque collatis. Quapropter iuxta petitionem prefati fr

n & tranquillam ineius seruitio securitatem auctoritatis sue unanimi sententia prouidere studuerunt. nris

collatas constant. siue indecimis a prefata generali synodo concessis seu possessionibus undecumque mutuatis.

ulterius desistere presumat. nisi sese uelit uinculo perpetui anathematis condemnari. Ergo ut hoc nre unanim

i coepos & ffraganeos nros quimodo absentes sunt cū primum hoc ineorum manus scripta deuenerit. facere

nn. III. Indictione. VIII.

+

Signum sihardi abbatis

+

Signum fraberhti abbatis

+

Signum Haththonis abbatis

Münster StA, Stift Neuenheerse Urk. Nr. 3

uſqui curę pontificalis funguntur officio idmaxime conuenit. Ut addiuine laudis augmentum monaſ
cumilis mogontiacensis sedis archiepſ una cum uenerbili coloniensis ciuitatis archiepo herimanno. necno
ſis epi. quanos statum herisiensis coenobii unanimitatis hrē scripsis confirmare & corroborare postulat. C
enerandę memorię deceſſor meus liutbertus archiepſ & alii quam plures epi cum illo insynodo apud
il cum sorore sua nomine uualdburg p[ro]positum inchoauerat. Ipsum cum omnibus rebus suis tam decimis
rulam subscriptionibus propriis corroborauerunt. Alteram quoque afferens cartam. quam sepe iam
ensu uidelicet suo super statu eiusdem monasterii primitus in illa parroch[ia] seruendi. et de rebus omn
um & utile stare esse credimus. antecessorum nostrorum. sanabre decretum. quo xpi famulabus quieta
nfirmare. Nequis futuris temporibs exhis que uel huius epi bisonis uel antecessoris sui diebus illuc
bet fidelium largitione traditus. aut de incepsis tradendis. omnino aliquid auferre et dispositionem mon
firmiorem cum dī gratia teneat stabilitatem. nris id subscripuonibus corroborare curemus. ita ipsum
ficat eos in nullo penitus hrē unanimitatis consensu dissentire uelle confidimus.

im palacio regio. Anno incarnationis dominicae dccc xc. Regnuero piissimi regis arnulfi a

+ eroldi mogontiacensis archiepi

+ Signum bisonis epi

anni. Coloniensis archiepi.

+ Signum Hilmari epi

ierorum conseruationibus et dō ibidem famulantium utilitatibus prouectibusque prospiciant. Idcirco ego

n & aliis coepiscopis et consacerdotibus nr̄is quinobiscū ad p̄sentem s̄ynodum conuenere. petitionem fratris nr̄i bisonis

en seo grauiter accipiendam. Nam nobis ostendit cartulam quandam continentem s̄ynodalis decreti con

uoc̄ maiam habita congregatu. rogatuluit harditunc eiusdem padarbrunnensis sedis epi qui predictum padlare

dusus ancillarum dī ibidem deputatis quam possessionibus mutuatis. firmum stabile mansurum fore decreuerunt.

luere padarbrunnensis eccl̄e sacerdotes & uniuersus pariter clerus nuper fien postulauit. suis subscriptionibus confir

ubus quas nunc habere uidetur. illuc iuste legitimeque collatis. Quapropter iuxta petitionem prefati fratris

n & tranquillam ineius seruitio securitatem auctoritatis sue unanimi sententia prouidere studuerunt. nīsi quoq.

collata nō sunt. siue in decimis a p̄fata generali s̄ynodo concessis seu possessionibus undecumque mutuatis.

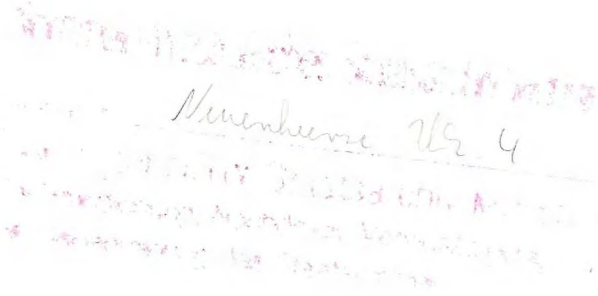
asterii desistere presumat. nisi sese uelit uinculo perpetui anathematis condemnari. Ergo ut hoc nr̄e unanimita

n coep̄os & ffragantes nr̄os quimodo absentes sunt cū primum hoc in eorū manus scripta deuenerit. facere

Münster StA, Slg. Nesemann Nr. 3

Münster StA Neuenheerse Nr. 4

† In nomine sc̃e et ind[ivi]d[u]e trinitatis Inuua[n]t
pad[er]b[or]n brunensis ecc[lesi]e hui[us] presul. Nouerit cunc[t]
industria q[uo]d aliter n[on] e[st] positum p[re]dicti monast[er]ii
clero q[ue] n[ost]ro n[on] effugisse paruitatẽ utq[ue]
gaudendo meruerim. Itaq[ue] mihi promittenti
et percontanti q[ue] eẽt hec petitionis causa dicta
regie pr[a]elib[er]ate salus regalis et animarum remed[ia]
p[ro]fuisse p[ro]pria prose. suisq. om̃ib. xp̃i ancillis h
daretur illa aratrorũ decimatio inutilis q[ue] d
qua antea probeneficio fruebantur absq. ulla ere
rogata hac concessionis ratione qua tinus singulis anni
t inuno caballo. aut in quocũq[ue] qd eis ad tẽpus co
ce pend nominamus exinde tribuatur. Unde
mente decreuerunt signo crucis xp̃i consignar
hanc cartam irrit[um] fe. Si q[ui]s autem obstit aliqua h

Münster StA Neuenheerse Nr. 4

diuina fauente clementia humilis

orum fidelium ā presenti inquā futurorum

cum senatu nec non et om̄i intime concordanti

cūq. illo intēpore petierint impetrare

nihil eis unanimiter rogantib. contradicere

m est ut prodi ambre p. [illegible] uerabilis

dio ante cessorū qui dē monasterio [illegible]

erisiensi monast dño fidelit famulanti

cuntur

tionis casa finetenus possidenda Quadere Sud hem

m supra cōmemorati monast epo in argento Makinghem

ntigerit negotio xx sicloru precium qd saxoni Haenhus.

placuit eorum nomina quibus haec fieri deuota Holthus.

ent quo nequis posteroru ulla immutatione Redulfeshus

rū aliter fieri tēptauerit nec solum in hac Fidmannesh

rgent quo neque quis posterorum ulla immutatione

hēru ulter fieri tēptauerit non solum hanc

cuadere non mereatur

Redulfeshus
Engeri
Sidmannesh

s padirbrunnensis aeccle confirmauit uener bilis anastas

Dnc +	Thiathard	ctr +
Dnc +	Haric	ctr +
Dnc +	Hildiric	ctr +
Dnc +	Thiadric	ctr +
Dnc +	Marcwart	ctr +
Dnc +	Nithing	ctr +
Dnc +	Mainhart	ctr +
Dnc +	Thiaduuerc	ctr +
Dnc +	Mamger	ctr +
	Thiadric	ctr +
Subd +	Ludulf	ctr +
Subd +	Ramhar	ctr +
Subd +	Abbo	ctr +
Subd +	Hemmic	ctr +
Subd +	uuigmar	ctr +
Subd +	Thancmar	ctr +
Subd +	Brio	ctr +
Subd +	Bodo	ctr +
	Bernhard	ctr +
	Indulf	ctr +
	Idger	ctr +
		ctr +
	Unuda	ctr +
	Alhard	ctr +
	uulfhar	ctr +

Münster StA Varenthecase 4

mente decreuerunt signo crucis xpi consign

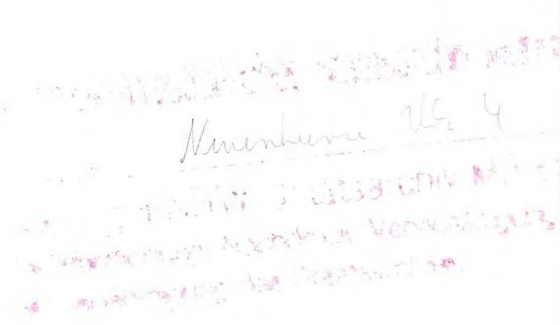
hinc iudicat ut si se [illegible] aliqua

rum etiam in futura uita iudicium ulcion

Hanc prescriptionem rogatu et consilio co

Vuuuanus		+	Mainhard
Hardrad	pbr	+	Brun
Ubbo	pbr	+	Folchard
Vulfrad	pbr	+	Gerbraht
Adalhard	pbr	+	Engilman
Vuilgoz	pbr	+	Seuuere
Osdag	pbr	+	Hathuberht
Luithard	pbr	+	Nrchard
Adalhard	pbr	+	
Vuidger	pbr	+	
Thiaduuard	pbr	+	Eggihard
Vuerinhem	pbr	+	Ludulf
Adg[illegible]	pbr	+	[illegible]
Hal[illegible]	pbr	+	[illegible]
Hildibald	pbr	+	Biso
Erchunc	pbr	+	Thancmar
Tidberht	pbr	+	Idger
Brunric	pbr	+	Adalger
Alfdag	pbr	+	
Rambald	pbr	+	
Helmdag	pbr	+	
Mannic	pbr	+	
Vuendilger	pbr	+	
Alfric	pbr	+	
Vualth[illegible]	clr		
Thancrad	clr		

Münster StA # Neuenheerse Nr. 4

Domino serenissimo augustorum mihi carissimo & precellentissimo regi Bernardus humilis & exiguus monachus Lucslindignus fidelissimus uester in omnibus & pro uobis indefessus orator uidelicet quatinus quod honori regiminis constatur ipse per uestros successibus faciat pollere & Adinmaro fe bilis triumphos pangere. Nouit celsitudo ura quanta mihi uobis debita sit gratia & quanta amicitia munificentiae uestrae benignitatis & pietatis pro amore dei omnipotentis uestrae [illegible] arg. satisfactissime gerendae uestrae exhibuit ac promisit. Unde quidquid [illegible] munificentia pietatis ea quae ad salutem & honorem complendam pertinere [illegible] id circo decreui significare magnificentiae uestrae ea quae olim piissimo genitori uestro [illegible] domino genitrici uestrae dedi. eo quod dicerent apud augustum impetrasse aliqua [illegible] ponsione uti dispondero uobis baptisium mihi esse placabile satisq. uotiuum. Id est. Indelissimo augusto dedi baucos opumos. ij. Gradale alexandrinum opumum j. Candelabra ij. pensantia libras. Quasimpetrata uobis augustus dedit. Allocum quod uocatur sancto supremum. Herat autem tunc baculus uester. Quidquid uero ei deus debebat mihi ergo tuo exiit & erat ipse deus semper mecum. Mandauit autem dominus imperator ipse deus transmittere illi ad hispaniam deum ad francos iuste & ille iuberet mihi restituendum primum. Sed quia deus omnibus & de quibus ea obtulerat minime aliquid puenit uarii dilationum impedimenta publice negotii. Ideo dominus augustus mihi complere [illegible] quae decreuerat. Ideo licentiam impetrandi [illegible] ad genitricem uestram augustam. atque dedit mihi dulci & indultae cupio consilio optimo [illegible] nunc commeare ui pro eius ui & amore dei. ac pro fidelissima dilectione dominum meum suppliciter ora ac dulcissime uestratus & indulgeo & indultae ex opto. Proque [illegible] summo deo [illegible] exhibuerunt mihi mentis & spiritus fore deuoto. Et si fieri posset [illegible] deuenirem dilecte augustae debito [illegible] feci. tra ad dominum [illegible] predecessorum eorum ab ipso [illegible] & in hoc reuerti ad nostrum solum ad uos primo opportunum. quod & [illegible] ipse [illegible] minuere ad complere nequaquam. Quae autem erunt quae prius [illegible] augustae [illegible] dulcia ex cupio. hoc [illegible] tale autem ij. [illegible] sancti. lib. ij. [illegible] pensantes libras ij. [illegible] ij. & peruli [illegible] ij. & [illegible]

Münster StA. Nothelfer Urk. 1

Landesarchiv Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster
Abteilung Westfalen
Nottuln Urk. Nr. 1
Depositum Staatsarchiv Münster

Der Text auf der Rückseite
des Urkunde ist nicht
mehr lesbar bzw. ganz

25

INCIPIT EVANGELIVM
SCM MARCVM QVI IBGO DE
CVNDVS IN ORDINE PO
NITVR QVIA POST
MATHEVM SCRIPSIT:
INTERPRES SCI PETRI
ERAT ET ALEXANDRINE
ECCLESIE PRIMVS E
PISCOPVS QVI XPM
VM NON VIDIT SED
VT AVDIVIT EVAN
GELIVM EDIDIT
NICIVM SCI EVANGLII
IHV XPI FILII DAVID

sicut scriptum est in ysaia pphera Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam qui prepara
bit viam tuam Vox clamantis in deserto parate viam domini
rectas facite semitas eius fuit iohannes in deserto baptizans &
predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum
Et egrediebatur ad illum omnis iudee regio & hierosolymite uni
uersi & baptizabantur ab illo in iordane flumine confitentes pec
cata sua Et erat iohannes uestitus pilis camelo & zona pellicia
circa lumbos eius & locustas & mel siluestre edebat & predicabat
dicens Venit fortior me post me cui non sum dignus procumbens
soluere corrigiam calciamenti eius Ego baptizaui uos in aqua
ille uero baptizabit uos spiritu sco Et factum est in diebus illis uenit

Münster StA, Studienfonds Münster Nr. 74

Stadtarchiv Münster Nr. 74 (Signatur: Abt. III 100 a)

Et subducens ad terram naues: relictis omnibus: secuti sunt illum.
Et factum est cum esset in una ciuitatum: & ecce vir plenus lepra. Et
videns ihm & procidens in faciem rogauit eum. dicens. Dne si uis.
potes me mundare. Et extendens manum. tetigit illum dicens.
Volo mundare. Et confestim lepra. discessit abillo. Et ipse pre
cepit illi. ut nemini diceret. sed uade ostende te sacerdoti. &
offer pro emundatione tua sicut precepit moyses in testimonium
illis. Perambulabat autem magis sermo de illo. Et conuenebant
turbe multe ut audirent. & curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse
autem secedebat in desertum. & orabat. Et factum est in unum di
erum. & ipse sedebat docens. Et erant pharisei sedentes & le
gis doctores qui uenerant ex omni castello galilee & iudee &
hierusalem. & uirtus erat dni. ad sanandum eos. Et ecce uiri por
tantes in lecto hominem qui erat paralyticus. & querebant eum
inferre & ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte illum
inferrent pre turba. ascenderunt supra tectum. & per tegulas sum
miserunt illum cum lecto in medium ante ihm. Quorum fidem ut uidit
dixit. Homo remittuntur tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare
scribe & pharisei. dicentes. Quis est hic qui loquitur blasphemi
as. quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Ut cognouit
autem ihc cogitationes eorum respondens dixit ad illos. Quid cogi
tatis in cordibus uestris. quid est facilius dicere dimittuntur tibi
peccata. an dicere surge & ambula. ut autem sciatis quia filius
hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata. Ait paralytico.
Tibi dico. surge tolle lectum tuum. & uade in domum tuam. Et con
festim surgens coram illis tulit in quo iacebat. & abiit in domum

L xxx uu
ℌ Lx uu
ℌ xv uu

L xxxx uu
ℌ xx uu
ℌ xxx vu
ℙ xL vi

L xxxx v
ℌ cxLv uu
ℌ Lx vi

L xxxx vi
ℌ cL uu
ℌ Lx uu

L xxx vu
ℌ L xx
ℌ xx
ℙ xxx vuu

Münster StA, Studienfonds Münster Nr. 74
(früher Ms. VII 1007a)

Verbunden Münden Nr 74 (Sucher: Moe VII 1007a)

ordenario conuiuiū mecū. Tolle qd tuum est et uade. Volo aūt hūc
nouissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi qd uolo facere. An oculꝰ
tuus nequā est quia ego bonus sum. Sic erunt primi nouissimi et primi
nouissimi. Multi enim sunt uocati pauci uero electi. In sexagesiō.

PRECES populi tui qs dñe clementer exaudi. Secundū lucam.

IN illo tpr. Cum turba plurima conueniret et de ciuitatibus ꝓpgarent
ad ihm dixit p similitudinē. Exiit qui seminat seminare semen suum.
Et dum seminat aliud cecidit secus uiam et conculcatum est et uolucres
cęli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram et natum aruit
quia non habebat humorē. Et aliud cecidit inter spinas et cōsurgentes
simul cū eis suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terrā bonā et ortum
fecit fructū centuplum. Hęc dicens clamabat. Qui habet aures
audiendi audiat. Interrogabant aūt eum discipuli eius quę esset hęc
parabola. Quib ipse dixit. Vob datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris
aūt in parabolis ut uidentes non uideant et audientes non audiant.
Est aūt hęc parabola. Semen est uerbū dei. Qui aūt secus uiam hi sunt q
audiunt. deinde uenit diabolus et tollit uerbū de corde eorum
ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram qui cū audierint
cum gaudio suscipiunt uerbum. Et hi radices non habent. qui
ad tempus credunt. et in tempore tentationis recedunt.
Quod aūt in spinis cecidit. hi sunt qui audierunt. et a sollicitudinib
et diuitiis et uoluptatibus uitę euntes suffocantur. et non re
ferunt fructum. Quod aūt in bonam terram. hi sunt qui in cor
de bono et optimo audientes uerbum retinent. et fructum
afferunt in patientia.

PS qui conspicis quia ex nulla nra actione confidimus. ORATIO

DOM. Qui Ascensionē. Secundū lucam.

IN illo tpr. Assumpsit dns ihc duodecim discipulos suos et ait illis.
Ecce ascendimus ierosolimā et consummabuntur omnia quę
scripta sunt ꝑ prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentib
et illudetur et flagellabitur et conspuetur. Et post quam

Münster StA Msc. I 132

Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster

Signatur: _____

Copyright © Münster

Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur mit Genehmigung des Staatsarchivs.

Münster StA Msc. I 132

qui manducauerunt quasi quatuor milia · et dimisit eos. 8 Dominica

Oratio. Deus uirtutum cuius est totum quod est · Dom. VIII. Sedente

Hilt. dixit dns ihc discipulis suis · Attendite a falsis prophetis qui uenium ad uos in uestimentis ouium · intrinsecus autem sunt lupi rapaces · A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uuas · aut de tribulis ficos · Sic omnis arbor bona fructus bonos facit · mala autem arbor malos facit · Non potest arbor bona fructus malos facere · neque arbor mala fructus bonos facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum · excidetur et in ignem mittetur · Igitur · ex fructibus eorum cognoscetis eos · Non omnis qui dicit mihi dne dne intrabit in regnum celorum · sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est · ipse intrabit in regnum celorum Ad Lucam.

Ihos cum prudentia in suis dispositionibus Dom. VIIII. Sedente

Hilt. dixit dns · ihesus discipulis suis · Homo quidam erat diues · qui habebat uillicum · & hic diffamatus est apud illum · quasi dissipasset bona sua · Et uocauit illum · et ait illi. Quid hoc audio de te · Redde rationem uillicationis tue · iam enim non poteris uillicare · Ait autem uillicus intra se. Quid faciam quia dns meus aufert a me uillicationem · fodere non ualeo · mendicare erubesco · Scio quid faciam · ut cum amotus fuero a uillicatione · recipiant me in domos suas · Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui · dicebat primo. Quantum debes domino meo · At ille dixit · Centum cados olei · dixit illi · Accipe cautionem tuam et sede cito · scribe quinquaginta · Deinde alio dixit · Tu uero quantum debes · qui ait · Centum choros tritici · Ait illi · Accipe litteras tuas · scribe octoginta · Et laudauit dns uillicum iniquitatis · quia prudenter fecisset · Quia filii huius seculi · prudentiores sunt filiis lucis in generatione sua sunt ·

In illo tempr. Sedm matheu.

Ambulans d. ihs iuxta mare galileę uidit duos frs symonē qui uocat PETRVS & andreā frēm eius mittentes rete in mare. erant enim piscatores. Et ait illis. Venite post me et faciā uos fieri piscatores hominū. At illi cōtinuo relictis retib; secuti sunt eū. Et procedens inde uidit alios duos frs iacobū zebedei et iohannē frm eius in naui cū zebedeo patre eorū reficientes retia sua & uocauit eos. Illi autē relictis retib; & patre secuti sunt

agestatē tuā dne supplicē exorami Leū

Evg Homo quidā nobilis

D s qui beatū Nicholaū

Evg. Hoc ē pceptū meū D a nobis qs dne

ds nr beati ANDREE apli sūmiq; pontificis ambrosii intercessionib; subleuari. ut p quos ecclę tuę supni muneris rudimenta donasti. peos subsidia ppetue salutis impendas. P

thesauro Evg S imile ē. r. celoz

Exaudi nos ds salutaris nr. S Iohannē

THOMAS unus ex duodecim qui dicit dydim. n erat cū discipulis quando uenit ihs. Dixerunt ergo ei alii discipuli. Vidimus dnm. Ille autē dixit eis. Nisi uidero in manib; eius fixurā clauorū & mittā digitū meū in locū clauorū. et mittā manū meā in latus eius. n credā. Et post dies octo. iterū erant discipuli eius intus. & thomas cū eis. Venit ihs ianuis clausis. & stetit in medio et dixit. Pax uobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc & uide manus meas et affer manū tuā & mitte in latus meū. & noli esse incredulus sed fidelis. Respondit thomas. & dixit ei. Dns mis. & ds mis. Dicit ei ihs. Quia uidisti me credidisti. beati

Münster StA Msc. I 132

causa homini cū uxóre/ n̄ expedit nubere· Qui dixit Non/
oms capiunt uerbū istud· sed quib; datū est Semp nos
bne martyrū tuoꝝ nerei· Evg̃ Simile ē.r.c:
thesauro Ds̄ quinos annua beate potenc̄
Evg̃ Vigilate· quia nescitis· Rēa Inserie scoꝝ Da qs̄ omps̄ ds̄
ut qui beati Evg̃ Simile ē.r.c.x. virginib;
Exaudi nos ds̄ salutaris nr̄ Evg̃ Conuocat̄ turb;
Ds̄ qui nos·b· nichomedis Evg̃
Cū audierit̄ plia· Ds̄ qui nos annua beatoꝝ
Evg̃ Descendens ihc̄ demonte
Ds̄ qui beatū bonif̄
Evg̃· Sint lūbi uri Qs̄ omps̄ ds̄. ut geminata letitia
Eug̃ Hoc ē pceptū Fac nos qs̄ dne scoꝝ
Evg̃ Designauit ihc̄· Rēa in ante in mt̄.s. luce Ds̄ cui? spū mo
nente beat̄ barnabas
Evg̃ Sedente ihū Scoꝝ basilidis cirini· naboris & nazarii·
Evg̃ Cū psequent̄ uos Familiā
tuā qs̄ dne supplicante ppitius respice
Evg̃ Adtendite a fermto Pr̄a qs̄ omps̄ ds̄ ut q̄ scoꝝ tuoꝝ
marti & marcelliani

In illo tēpor̄ Egrediente ihū de tēplo/ ait illi unus de dis
cipulis suis· Magister/ aspice quales lapides· & quales
structure· Et respondens ihc̄· ait illi Videsne magnas has
oms ediffic̄ones· Non relinquet̄ lapis sup lapidē/
qui n̄ destruat̄· Et cū sederet in monte oliuarū ē tra
tēplū· interrogabant eū seorsū petrus & iacobus
& iohannes & andreas· Dic nob quando ista fient/ & qd
signū erit· quando hec omia incipient consūmari·
Et respondens ihc̄/ cepit dicere illis Videte ne quis
uos seducat· Multi enī uenient in nomine meo di-

Münster StA Msc. I 132

Dominica · I · de adventu · dñi · ℣p̄ Sc̄dm · Marc̄ ·

Principium euangelii Initium · Sc̄i · Euangelii ·
ihū xp̄i filii dei · Sicut scriptum ē · in ysaia pphā ·
Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā · q̄ preparabit uiā tuā
ante te : Vox clamantis in deserto · parate uiam dñi · rectas facite
semitas eius · fuit iohannes in deserto baptizans · ⁊ p̄dicans
baptismū pēnitentie in remissionē peccatoꝝ · Et egrediebat̄ ad illū
omnis iudee regio · ⁊ iherosolimite · ⁊ baptizabant̄ ab illo in
iordane flumine confitentes peccata sua · Erat iohannes uestitus
pilis camelī · ⁊ zona pellicea circa lumbos eius · Et locusta s ⁊ mel
silu ēdebat · ⁊ p̄dicabat dicens · Venit fortior me post me : cui
nō sū dignus procidens soluere corrigiā calciamenti eius : Ego bapti
zaui uos aquā · ille u baptizabit uos spū sc̄o · Dom̄ · ii ·

Exaudi q̄s dne potentiam tuā ⁊ uem · Sc̄dm · Lucā ·

In illo tēp̄ · dixit dns ihc discipulis suis · Erunt signa in sole
⁊ luna ⁊ stellis · ⁊ in terris pressura gentiū p̄cusione sonitus maris
⁊ fluctuū · Arescentib; hominib; p timore ⁊ exspectatione · que
supuenient uniuerso orbi · Nam uirtutes celorū mouebuntur ;
⁊ tūc uidebunt filiū hominis uenientē in nubib; : cū potestate
magna ⁊ maiestate : His aut̄ fieri incipientib; respicite ⁊ le
uate capita uestra · q̄m appropiquat redemptio uestra : Et dixit similu
tudinē · Videte ficulneā ⁊ omnes arbores · Cū producunt iam
ex se fructū : scitis q̄m prope est · ita ⁊ uos cū uideritis hec
fieri : Scitote q̄m prope est regnum dei · Amē dico uob · q̄ nō p̄teribit
generatio hec · donec oīa fiant · Celū ⁊ terra transibūt · uba aut̄
mea nō transibunt · Orat̄ · Exaudi dne corda nra · Dom̄ · iii ·

In illo tēp̄ · Cū audisset iohannes in uinculis Sc̄dm · Matheū
opa xp̄i · mittens duos de discipulis suis · ait illis · Tu es q̄ uenturus es
an aliū exspectam : Respondens ihc ait illis · Euntes renuntiate
iohanni · que audistis ⁊ uidistis · Cęci uident · claudi ambulant
leprosi mundant̄ · Surdi audiunt · mortui resurgunt · pauperes

Münster StA Msc. I 132

ūi eorum · ORATIO · Concede qs̄ omīps̄ dī · ut magne · INCIPIT SCĀ
LIBER GENERATIONIS IHV XPI SCI EVANG SEC. MATHEV.
Ihu xpi filii dauid · filii abraham · Abraham ysaac · ysaac
autē genuit iacob · iacob autē genuit iudā & frēs ei · Iudas autē ·
genuit phares & zaram de thamar · Phares autē genuit esrom ·
esrom autē genuit ram · Ram autem genuit aminadab · Amina
dab autem genuit naasson · naasson autē genuit salmon · salmon
autē genuit booz de rachab · Booz autē genuit obed ex ruth · obed
autem genuit iesse · iesse autem genuit dauid regem · Dauid
autē rex genuit salomonē · ex ea que fuit urię · Salomon autē
genuit roboā · roboā autem genuit abiā · Abia autē genuit asa ·
Asa autem genuit iosaphat · iosaphat autē genuit iosā · iosā ge
nuit oziam · Ozias autē genuit ioathā · ioathā autē genuit
achaz · achaz autē genuit ezechiam · Ezechias autē genuit
manassen · manasses autem genuit amon · amon autē genuit
iosiam · Iosias autē genuit iechoniā & frēs ei · in trans migrationē
babilonis · Et p trans migrationem babilonis · iechonias genuit
salathiel autem genuit zorobabel · Zorobabel autē genuit
abiud · Abiud autem genuit eliachim · eliachim autem genu
it azor · azor autem genuit · sadoch · Sadoch autē genuit
achim · achim autem genuit eliud · eliud autē genuit eleazar ·
Eleazar autem genuit mathan · mathan autē gen · iacob · iacob
autem genuit ioseph uirū marię · De qua natus ē · ihc · qui uocatur
xpc · Omnes ḡ generationes ab abraam · usq; ad dauid · generatio
nes quattuordecim · Et a dauid usq; ad trans migrationē babilonis ·
generationes quattuordecim · Et trans migratione babylonis usq;
ad xpm · generationes quattuordecim · Xpi generatio · Sic erat ·
DECENT · ORATIO Dēs qhanc lucidissimam
OMNIPOTENS DOMINE · p partum uirginis · Oēs qpbeate marie uir
ginis partum sine humana ēcupiscentia ·

Münster StA Msc. I 132

Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster

Signatur: _____

Copyright LVR-Staatsarchiv Münster
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Staatsarchivs

roborare decreuim. Quatin tanta fundat auctoritate p̄nominat anſgarius. p̄m nordal bingoz archiep̄c. & p̄ ipſū ſucceſſores eī lucrandis plebib; inſiſtentes. aduerſus tēptamēta diaboli ualidiores exiſtant. ipſūq; filiū mr̄m tā dictū anſgariū & ſucceſſores eī legatos in om̄ib; cir cūquaq; gentib; ſueonū. danoz. farrie. nor ueoz. Gronlondan. Iſlandan. Scrideuindan. Slauoz. nec ñ om̄ū ſeptentrionaliū & orienta liū nationū q̄cūq; m̄ nominatarū delegam. & ſibi ſuiſq; ſucceſſoribus. uicē mr̄ām ꝑpetuo re tinendam. publicāq; euuanglizandi tribuim auctoritatē. Ipſāq; ſedē nordalbingoz hama burch dictā. in honore ſcī ſaluatoriſ. eiq; in temerate genitricis marie. conſecratā. archi epiſcopalē deincepſ eē decernim. Atq; ut ſtre nuu p̄dicatoriſ epi. poſt diſceſſū crebrodicti anſgarii archiep̄i ꝑſona. tantoq; officio. apta eligat̄ ſemꝑ ſucceſſio. ſub diuim uidtū ob teſtatione ſtatuimuſ. a ω e ħ.

Laudat ut abſentem monet hæc ſcriptura legentē. Fuerhardū. huī libelli ſcriptorē. ut me ꝑ eo pia ora tione apud dñm ſemꝑ habeat laudatorē. Qui uiuit & dominat̄ p immortalia ſeta ſeculoz.

Obſecro lectorē uicium peccatoriſ eē me

morē.

Münster StA
Msc. I 228
fol. 81v

Mo. L 273

manū p dat. Qui pugno p cussert. si nobi
lis ē. libra cō ponat. Si liber aut minis te
rialis. x. solidos. si seruus. curtē et capillos. Om
nis dom⁹ omūs area. pacē infra septa sua ha
beat firmā. Nullus uenadat. nullus effringat.
nullus infra postuos temere inquirere aut
uolent oppremere psumat. Qui psūpserit.
cuicūq; sit ēditionis. capite plectat. Si
fugiens aliquis immuciū t suū. t ceu⁹ liber
septū intrauerit. secur⁹ inibi sit. Quit ha
stam. t qdlibet armor ultra sepē p eū
immiserit. manū p dat. Cuicūq; ū
uiolatio hui⁹ pacis impositā fuerit et ipse
negauerit. si ingenuus ē aut lib. xu. p bare
se expurgat. Si seruus. tā lito quā minis
terialis iudicio aque frigide. ita scilicet
ut ip⁹ emet in aquā mittat. Si furū ac
ciderit aut rapina. aut bellū patrie in
gruerit. et clamor more patrie exort⁹
fuerit. armati oēs insequant. et in eun
do et redeundo pacē uniq; habeat. Qui
uero absq; meum. ū necessitate se sub
traxerit. si principū tre aliis ē. x. libras.
si nobilis v. si liber aut ministerialis. si
lito aut seruus v. solidos p soluat. aut
curtē et capillos p dat. Qui excōmunica
tū t quiblibet sceleribꝫ dāpnatū sciens

Nr. III 5

Copyright NRW-Staatsarchiv M...
...Verwendung, Nachdruck, Vervielfältigung ...
...Genehmigung des Staatsarchivs

manducabit panem in regno dei Fe[illegible]

In illo tempr. Sci ev̄ sec̄ lucā

dixit ihs discipulis suis. Beati eritis cum
uos oderint homines. & cum separaue
rint uos [illegible] & exprobraue
rint nomen uestrum tam quam malū
propter filium hominis. Gaudete in
illa die & exultate. ecce enim m
multa in caelo. Secundum
faciebant prophetis patres eo
rum tamen uae uobis diuitibi
betis consolationem uestram
bis qui saturati estis. quia esuri
uobis qui ridetis nunc. quia lug
& flebitis. Uae cum bene dixeri
omnes homines. secundum ha
bant [illegible] prophetis patres
sed uobis dico qui auditis. dilig
mi cos uestros. benefacite his qi
oderunt. Benedic[illegible]

Münster StA VII 2a Nr. 7

Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster
Signatur: Msc. VII 2a Nr 7
Copyright NRW-Staatsarchiv Münster
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Staatsarchivs.

Münster StA VII 2a Nr. 7

inimicus eius & super seminauit zi
zania medio tritici & abiit. Cum autem
uisset herba & fructum fecisset tu
appparuerunt zizania. Accedentes
autem serui patris familias dixerunt ei.
Dñe. nonne bonum semen seminasti in
agro tuo unde ergo habet zizania
et ait illis. Inimicus homo hoc fecit. Se
ui autem dixerunt ei. Uis imus & co
gimus ea. & ait. Non; ne forte col
ligentes zizania. eradicetis simul cū
eis & triticum. Sinite utraque crescere
usque ad messem. & in tempore messis
dicam messoribus. Colligite primum
zizania. & alligate ea fasciculos ad
conburendum. Triticum autem con
gregate in horreum meum. FERIA VI
In illo tempore. Sequebatur
discipulus suus. Simile est regnum
celorum granum sinapis. quod acceptum

Nordrhein-Westfälisches Stadtarchiv Münster
Signatur: Nr. VI 2a Nr. 7
Copyright NRW-Stadtarchiv Münster
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Stadtarchivs.

&implorctu & scindite corda uſa & non uestimenta uſa. Ctcon
uertimini addñm dñm urm. quia benignus & miserior est presta
bilis super malitiam. Quis scit si conuertatur & ignoscat & re
linquat post se benedictionē. Sacrificium & libamen dño do
nro. Canite tuba in sion. sanctificate ieiunium. uocate coetum
congregate populū. sanctificate ecclesiam. Coadunate senes.
congregate paruulos. & sugentes ubera. Egrediatur sponsus
de cubili suo. & sponsa de thalamo suo. Inter uestibulū & altare
plorabant sacerdotes ministri dñi & dicent. Parce dño parce
populo tuo. & ne des hereditatē tuā in obprobrium ut non do
minentur eis nationes. Quare dicunt in populis ubi est ds eor.
Zelatus est dñs terrā suam. & pepercit populo suo. Et respondit dñs.
& dixit populo suo. Ecce ego mittam uobis frumentum & uinum
& oleum. & replebimini in eis. Et non dabo uos ultra obprobrium gen
tibus. dicit dñs. omps. Miserere mei deus miserere mei
quoniam in te confidit anima mea. Misit de celo.
liberauit me. dedit in obprobrium conculcan tes me.
Tempr. Dixit ihs discipulis suis.
Cum ieunatis. nolite fieri sicut hi pocrite tristes. Exterminant
enim facies suas. ut pareant hominibus ieunantes. Amen dico uobis.
receperunt mercedem suam. Tu autē cum ieunas. unge caput
tuū & faciem tuā laua. ne uideariſ hominib; ieunans. sed patri
tuo qui est in abscondo. Et pater tuus qui uidet in abscondo redd&
tibi. Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi erugo &ti
nea demolitur. & ubi fures effodiunt & furantur. Thesau
rizate aut̄ uobis thesauros in celo. ubi neq; erugo neq; tinea
demolitur. & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enī
est thesaurus tuus. ibi est & cor tuum. Ut Exaltabo te domine quoniā
suscepisti me nec delectasti inimicos meos super me domine clamaui ad te
& sanasti me. U Dñe abstraxisti ab inferis animam meam saluasti
a descendentibus in lacum. U Ego aut̄ dixi.
ac nos qs dñe his muneribus offerendis conuenienter aptari.

Münster StA VII 2a Nr. 10

cf. Darmstadt LB. Hs. 10981

Signatur: Hss. VII 7a Nr. 10
Copyright Hinweis

populum ex [illegible]ta porta passus est. Exeamus igitur ad eū extra castra
impperiū eius portantes. Honem habemus hic manentē ciui
tatē. sed futurā inquirimus. Ipsū ergo offeramus hostias laudis
semp dō. id est fructū labioꝝ confitentiū nomini eius. Beneficentiae
autē & cōmunicationis. nolite obliuisci. Talib; enī hostiis. pmeret dr.
GR Iuravit dominus & non penitebit eum. Dixit dominus domino meo. sed Inueni dd.
Illo tēp. dixit ihs discipulis suis. SCDE LUCAM
Qui vos audit. me audit. Et qui vos spernit. me spernit. Qui autē
me spernit. spernit eū qui me misit. Reuersi sunt autē septuaginta
duo cū gaudio. dicentes. Dnē. etiam demonia subiciuntur nobis
in nomine tuo. Et ait illis ihs. Videbam satanan. sicut fulgur decelo
cadentē. Ecce dedi uobis potestatem calcandi supra serpentes &
scorpiones. & supra omnē uirtutē inimici. & nihil uobis nocebit.
Verumtamen in hoc nolite gaudere. quia spūs uobis subiciuntur.
Gaudete autē. quod nomina ura scripta sunt in celis. ℣ Gloria & ho
nore coronasti eum sup opera manuum tuarum domine. ℟ Domine dominus noster.
ostias tibi dnē p commemoracione sci felicis offerimus.
supplices deprecantes. ut sicut illi tribuisti fidei claritatē.
sic nobis indulgentiam largiaris & pacem. p dn.
eternę dr. & confessionē sci felicis memorabilē nostra
cere. qui nec hereticis prauitatib; nec sēcli blandimentis fasu
status rectitudinem potuit inmutari. Sed inter utraq; discrimina
ueritatis assertor. firmitatē tuae fidei nostre liquid. p xpm dn.
Hosanna domine in excelsis eius coronam de lapide precioso.
Ad com.
Sanctis dnē salutaribus; repleti mysteriis. ut cuius sollempnia celebram.
eius oracionib; adiuuemur. p dn.
Statuit ei dominus testamentum pacis & principem fecit eum ut sit illi sacerdocii dignitas
in eternum. ℣ Misericordias domini in eternum cantabo.
Preces populi tui qs dnē clementer exaudi. ut beati marcelli mar
tyris tui atq; pontificis merits adiuuemur cuius passione letam. p dn.
Ad Lisi Sanctum

Münster StA VII 2a Nr. 10

Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster

Signatur:

Copyright
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Staatsarchivs.

talenta acceperat & operatus est in eis & lucra

Similiter qui duo acceperat

tu es alia duo; Qui autē unum acceperat abiens fodit
& abscondit pecuniam dñi sui; Post multū uero tempus
dñs seruorum illorum & posuit rationē cum eis; Et accedens
acceperat opulit alia quinq; talenta dicens; Dñe quinq;
mihi tradidisti ecce alia quinq; supra lucratus sum; Ait illi
Euge bone serue & fidelis quia sup pauca fuisti fidelis supra
constituam. Intra in gaudium dñi tui; Accessit autē &
talenta acceperat & ait; Dñe duo talenta tradidisti
alia duo lucratus sum; Ait illi dñs eius; Euge bone ser
quia sup pauca fuisti fidelis supra multa constituam
gaudium dñi tui; Inueni dauid seruum meum oleo sco unxi
enim manus meā auxiliabitur ei & brachium meum confortabit eum

Scitu nos qs dñe ubiq; letificem ut dum eorum merita
patrocinia sentiamus Et Beatus seruus quem cum uenerit dns
reperit qs ompr dis ut de Amē amen dico uobis sup oma bo
percepta inuentibus gratias exhibeamus beneficia po
Dum medium silentium tenerent oma & nox
Nu
impio cursu medium iter haberent omps sermo tuus dne de celis a regalib
Ds Deus qui salutis aeternae beatae marie uirginitate fecun
genere pmia prestitisti tribue qs ut ipsam pie
sentiamus & qa meruimus auctorem uite suscipere
Rs Quanto tempre heres paruulus fuit
est nichil differt a seruo cum sit dns omnium

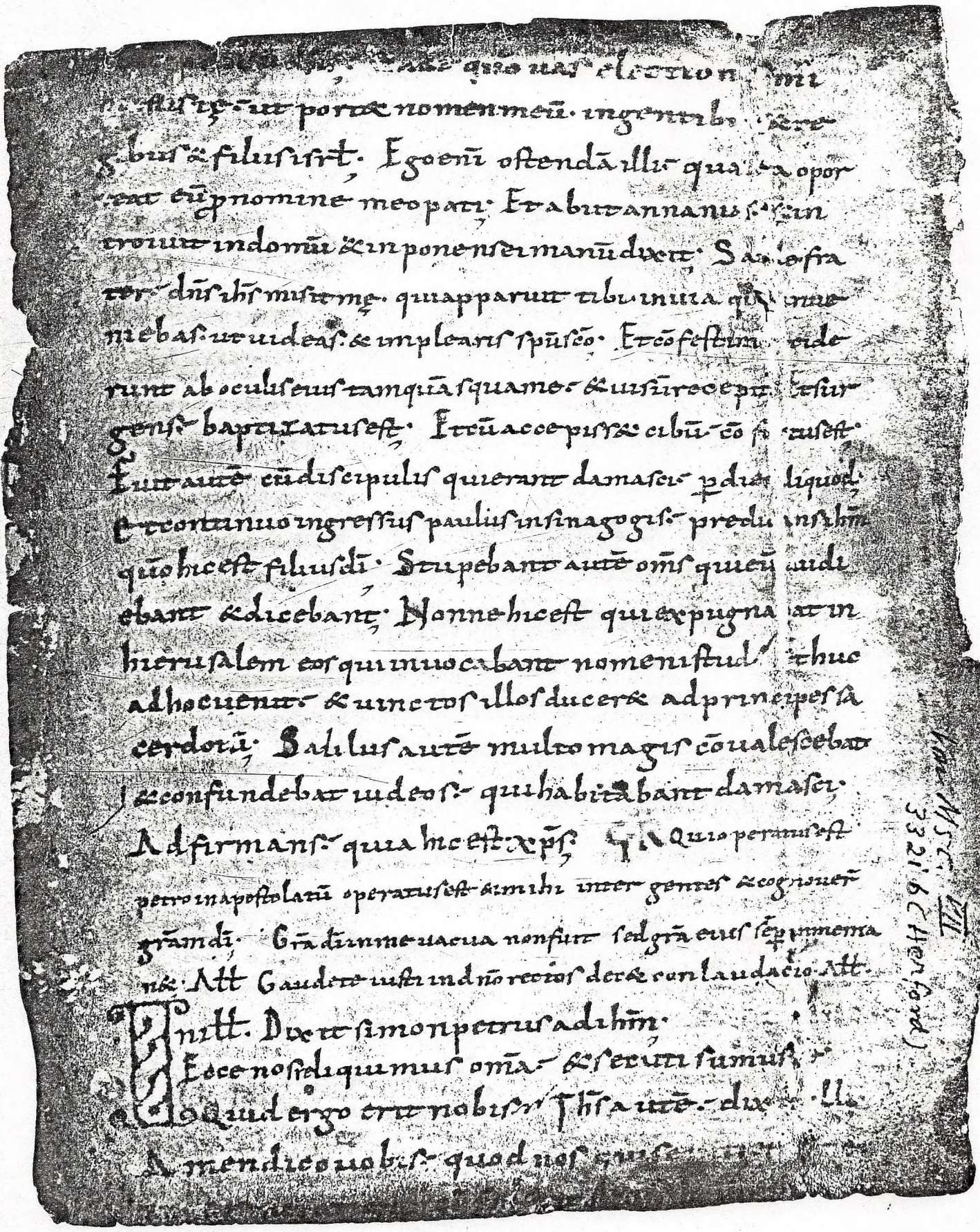
51

Munster STA Mp. VII 28 Nr. 56

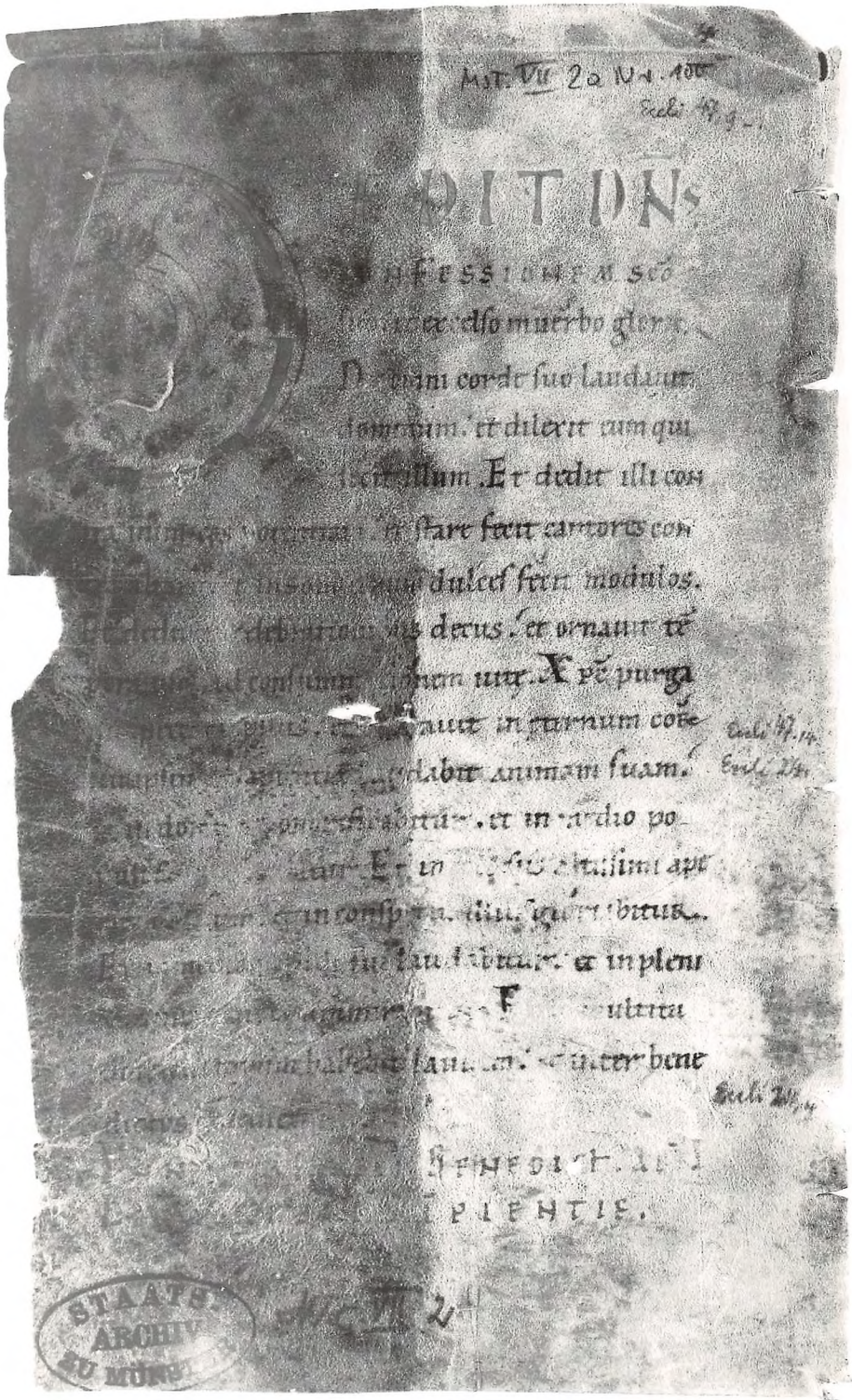
Qui secundum [illegible] Nabugodonosor [illegible] Et ambulabant
in medio flammę, laudantes dñm & benedicentes deum. Stans autem azarias orauit sic
& aperiens os suum in medio ignis ait. Benedictus es dne deus patrum nr̃orum
& laudabilis & gloriosum nomen tuum in sęcula. Quia iustus es in omnibus
quę fecisti nobis & uniuersa opera tua uera & uię tuę rectę & omnia iudicia
tua uera. Iudicia enim uera fecisti iuxta omnia quę induxisti super nos
& super ciuitatem sanctam hierusalem. Quia in ueritate & iudicio induxisti
omnia hęc propter peccata nr̃a. Peccauimus enim & iniquę egimus recedentes
a te & declinauimus in omnibus. & præceptis tuis non audiuimus. Nec obseruauimus
nec fecimus sicut præceperas nobis ut bene nobis esset. Omnia ergo quę induxisti
super nos & uniuersa quę fecisti in nobis uero iudicio fecisti. Et tradidisti nos in
manus inimicorum iniquorum & pessimorum preuaricatorum. Et regi iniusto
& pessimo ultra omnem terram. & nunc non possumus aperire os. confusio
& opprobrium facti sumus seruis tuis & his qui colebant te. Ne quæsumus trades
nos in perpetuum propter nomen tuum. Neque auferas misericordiam tuam a nobis.
propter abraham dilectum tuum. & isaac seruum tuum. & israhel sanctum tuum. quibus locutus es pollicens
quod multiplicares semen eorum sicut stellas cęli. & sicut harenam quę est in littore
maris. Quia diminuti sumus plus quam omnes gentes. sumusque humiles
in uniuersa terra hodie propter peccata nr̃a. Et non est in hoc tempore princeps
& propheta dux neque holocaustum. neque sacrificium neque oblatio neque
incensum. Neque locus primitiarum coram te. Ut possimus inuenire
misericordiam. sed animam contritam & spiritu humiliatum suscipiamus. sicut
in holocaustum arietum & taurorum. & sicut in millibus agnorum
pinguium. sic fiat sacrificium nr̃m hodie in conspectu tuo. ut placeat tibi. quoniam non
est confusio confidentibus in te. Et nunc sequimur in toto corde
[illegible] timemus faciem tuam & requirimus faciem tuam. ne confundas nos
[illegible] secundum mansuetudinem tuam
[illegible] & libera nos in mirabilibus tuis & da gloriam nomini tuo dne
[illegible] qui confundantur in omni potentia

Münster StA Mscr. VII 2a Nr. 88

für Interlinearglosse „et isaac servum tuum"
cf Dienste Stat VII 26 Nr. 45 (Convey?)

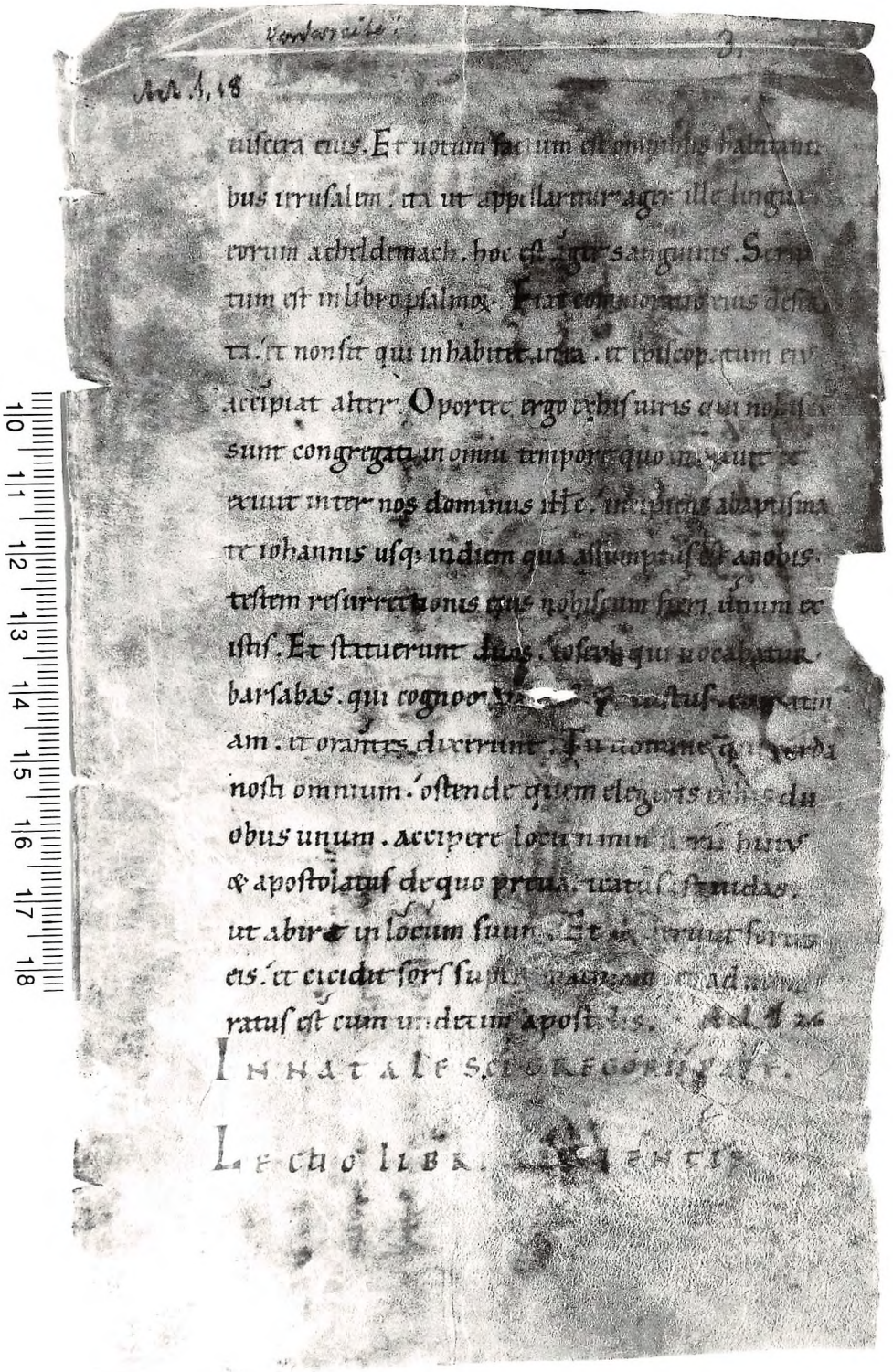

Münster StA Msc. VII 2a Nr. 99

Münster StA Msa. VII 2a Nr. 100

Nr VII 2a Nr 100

Münster StA Msc. VII 2a Nr. 100

Mn VII 2a № 100

...ro et alme ...itiue corporeū.
...ecdm hanc sigrī ...ationē. dictum
...est etiā illud. ...rā aīam ...uīā suā
...dere illam. Quod ...si de hac una
...acceperimus quā ...oportuit p̄egno
...ere. ...dō potuisse ...martiales da
...re. ...ntrariū hoc p̄ceptū erit
...illi sententiæ qua dictū est. Quid
...prodest homini si totū mundum
...lucretur. aīme aut̄ suę detrimen
...tum patiat. ...consideranda sunt quę
...non seminant neq; metunt. quib
...non est cellariū neq; horreū. ...et
...pascit illos. ...quanto ...
...ra & animas. di. alium̄ p...
...tia. que hodie sunt & cras non erunt.
quorū anima mortalis est. & cū esse
cessauerit non erunt. ...quā
...magis homines quibus ...ter

Munich Sta Mus. Cl 24 167

Mss. VII 2a Nr. 107 f. 2r

umque ante fores cellulae
exhiberentur celestes ex
sequiae. sca illa anima car
ne soluta est. Quae ad
caelum ducta quanto chori
psallentium altius ascende
bant. tantum coepit
psalmodiae cantus clarius
audiri. quo usq. ad eiusdem
psalmodiae sonitus. & dolor
suauitas elongata finiretur
Recte igitur. quamdiu uixit
in corpore. qui sillā habere &
inhonorem. indigne
cuncti omnibus despecta
ui debebat. Qui sad illam
uenire dignatur cui
cellarebat. inter quilinio
margaritae di
ter quilinium. fr. hanc
ipsam corruptibilitatem
corporis appello.
ter quilinium abiectionem
pauperitatis nomino.
Assumpta est ergo marga
rita. quae iacebat inter
quilinio. deposita ut cele
stis regis ornamenta
iam inter super
nos cives amicat

Vel: lapis de terra nitidus
matur coruscat. Quoquomodo
mundo uos diuites aut estis
credetis. aut ebur conferte
si potestis. falsas diuitias.
Et eas diuitiae romole. uos imbu
ere mundi omnia amir
ari possidere. Illa nihil
quae sunt intrauere. & omnia
inuenit in peruentione.
Vos laetam uitam ducetis.
tristem mortem timetis.
Illa tristem uitam & tri
laetam mortem petit.
Vos ad tempus quaeritur ob
sequium hominum.
Illa despecta ab hominib.
meruit sotios. chorus an
Discite igitur
ri. item poralia cuncta
spicere. Discite bonore
transeunte contemnere
aeternam gloriam
amare. honorate quos
pauperes cernitis. & quos
uos despicatis despectus
culi. uitus arbitrium
amicos di
uinis participamini

Münster StA VII 2 b Nr. 11

mutas reſ eadem claruit;
Ego quoq; in eodem tempore
agnoui; Cumq; noctis medio
lectulo iacentis adſisterem.
Subito cęlitus lux emissa.
omne illius cellule ſpatio im
pleuit. Et ſplendor tante
claritatis emicuit. ut corda
adſistentium ineſtimabili.
pauore ꝛc ſtringeret;
Atq; ut poſtipſi referebant.
omne meis corpus obrigiſce
ret. & ſubito ſtupore. remane
rent; Coepit namque.
quaſi cuiuſdam magnae
multitudinis ingredientis.
ſonitus audiri; oſtū cellule
concuti. ac ſi ingredientium
turba premeret.
atque utdicebant. intrantiū
multitudine ſentiebant;
Sed nimietate timoris. & lumi
nis uidere nihil potuerunt;
Quia earum oculos. & pauor
depreſſerat. & ipſa tanta
luminis claritas reuerbera
bat; quam lucem protinus
mire odoris eſt fragrantia
ſubſecuta. ita ut earum

refoueret; Secum uim. claritā
tis illius ferre non poſſent.
coepit eadem ro molad ſiſten
tem. & trementem redempti
ſuorum morum. magiſtram
blanda uoce conſolari. dicens
Noli timere mater. non mo
rior modo; Cumque hoc
crebro diceret. paulatim lux
quae fuerat emiſſa. ſublatae.
Sed his qui ſubſecutus eſt. odor.
remanſit. Sicq. die ſecun
dus & tercius tranſiit. ut ad
ſperſas fragrantia odoris.
remanere ꝛc. Nocte
igitur quarta eandem
magiſtram ſuam iterum
uocauit; quae uenientē.
uiaticum petiit. & accepit;
Necdum uero eadem re
demptae uel aliae eius diſcipu
lae electulo iacentis.
abſcēſſerant; & ecce.
ſubito in platea ante
eiuſdem cellule oſtium.
duo chori pſallentium.
conſtiterunt; & ſicut
dicebant. ſexu exquo cibus
diſcreuiſſe pſalmodiam can
dicebant uiri. & femi

Münster StA Msc. VII 26 Nr. 11

Mst VII 26 Nr. 28

ūpestē noctis silentio. adeūpfidus pāt
arrianū epm misit. ut ab eius sacrilegā
cōsecrationis cōmunionē pcuperet. atq; phoc
ad patris gram reduce mereret. Sed ut dō
dedecus arriano epō uenienti expbrauit ut
debuit. eiq; ase pfidiā dignis increpationib;
reppulit. Qua & si exterius iacebat ligata.
apud se tamē in magno nīs culmine stabat
securus. Ad se itaq; reuerso epō. arrianī pāt
īfremuit. statīq; suos apparitores misit. q; ē
stantissimū cōfessorē dī. illic ubi iacebat
occiderent. Qd factū ē. Nā mox ut ingressi sūt.
secure incerebrū illius infigentes. unā cor
poris abstulerūt. Hocq; uno ualuerūt perimere.
qd ipsū qq; q; pemptus ē unse cōstiterat despexisse.
Sed pōstendenda uera eius glā. supna qq; n de
fuere miracula. Nā cepit in nocturno silentio
psalmodie cant. ad corp eius dē regis & martyris
audiri. atq; ideo uerac regis qa martyris.
Quidā etiā ferūt. qd illic nocturno tēpore
accense lāpades apparebant. Vnde factū ē
quatin corp illius. ut uidelic & martyris.
iure a cunctis fidelib; uenerari debuiss &.
Pat ū pfidus & parricida. cōmotus pententia
hoc fecisse se dolui. nec tam usq; ad obtinendā
salutē. Nā q; uera eet catholica fides agnouit.
s; genus suū timore pīi tui. ad hanc puenire
n meruit. q; obortā ægritudine ad extrema
p ductus ē. Leandro epō quē pius uehemēt ad
fixerat. rechared regē filiū suū. quē in sua
hereli relinquebat cōmdare curauit. ut ipso
qq; talia faceret. qualia in frē illius suis ex
hortationib; fecisse. Qua uidelic & cōmdatione
expleta. defunctus ē. Post cui mortē rechared
rex. n patrē pfidū; fratrē martyrē sequens.

Münster StA Msc. VII 26 Nr. 28

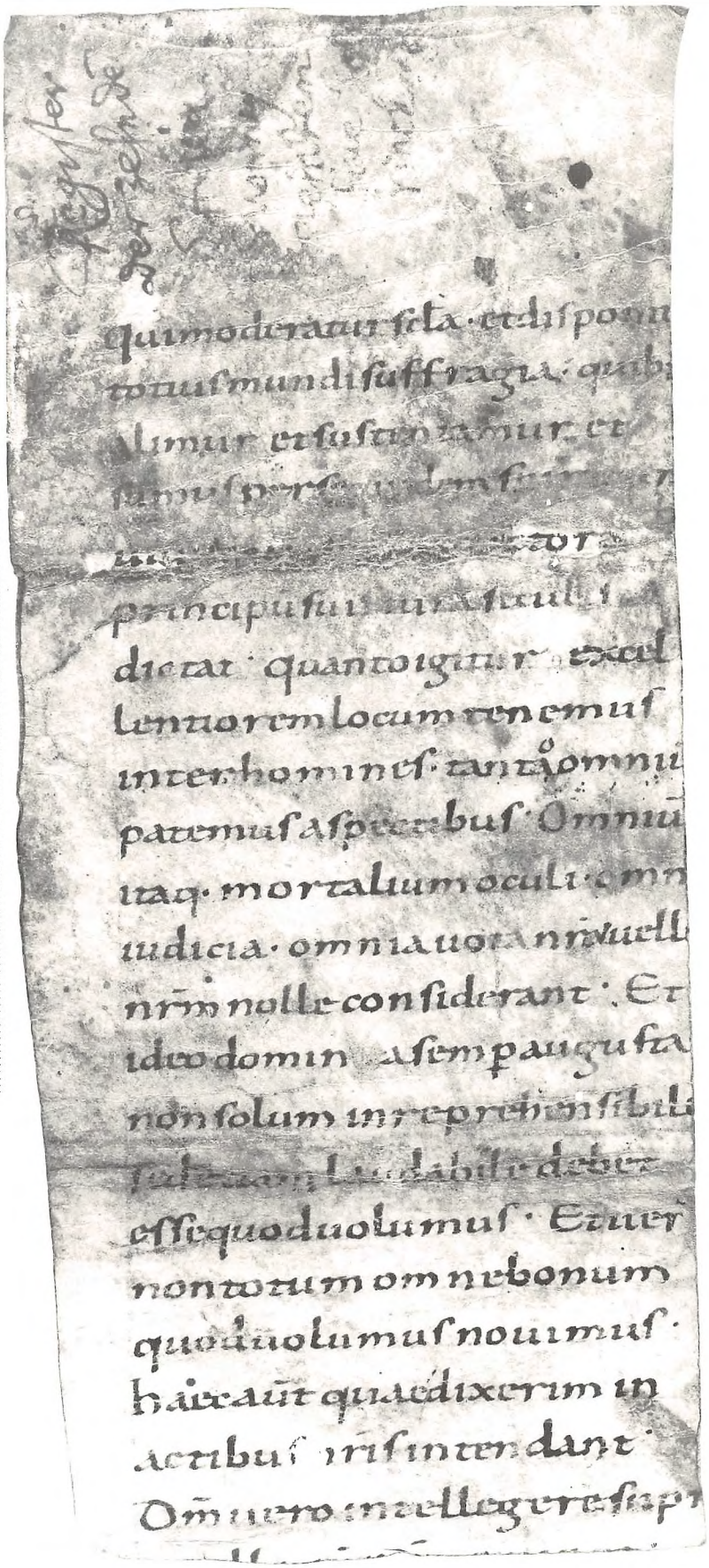
eu· aut casu· aut morbo faciliuſ uitæ cupi ſepe p
a lapide idcirco fugat accipimuſ. oblatũ litteraꝝ mẽ
nium poſt egritudinem quam pertulerat· pcuſſum pro
obliuione quamlibet aliuſ cauſas ualeat, memoriã me
at· contra uocis interdum eſt inclinatarum· quam non ſolum acu
ſed etiam ſinumquam fuerit extorquet· Denique cum olympiade oc
tauia &l. iuctor· cyrus interfecit aſiæ oppidũ ſardas ubi tunc chroeſus la
tebat· atyſ filius cuiuſ mutus ad id uſque temporis uiuebat· quem uiri
moris· exclamaſſe cum dicitur parce patri meo cyre· & hominem te uelia
fibus dei· nris· fractare demonibus ſuper eſt· quoꝝ excellentia maxi
me in duobus enituit· cato· princeps porcie· gentis· ſenator optimus ora
tor optimus· optimus imperator· cauſam tamen quadragieſ et quater
dixit diuerſis odiorum ſimultatibus appetitus· Vnde ſcipionis emilia
ni· lauſ propensior· qui preter· bona quibuſ· cato· clariſ fuit· & eum pub
lico amore· ſuccreſſit· Cui optimo· nullo ſenatus· decretum eſt· non priua
to tantũ teſtimonio· ſed totius· ſenatus· ſacramento· quippe quod
inuentus dignior· non fuit· cui principe· religionis· erederetur· muni
torum cum oraculũ moneret· ſi· ſacra deum matrum poſſet· nunqꝫ
Plurimi inter romanos eloquentia floruerunt· ſed hoc bonum hereditа
riũ nunquã fuit· niſi in familia cuiorum· inquatuor ſeriꝫ contí
nua oratoriſ fuere· magnum hoc habitum eſt· ſane eo ſeculo quo facun
diam principe & humana et diuina mutata ſunt· quippe tunc pe
ſucceſſoriſ archilogi poetæ· apollo prodidit· et latinum facinuſ
deo coarguente· detectum eſt· Cumque lyſandr· lacedemoniuſ ur
bem obſideret· ubi ſofocliſ tragici inhumatum corpuſ iacebat· tan
dem libi patet· ducem monuit perquietum ſepelirí· deli
ſinaret· nec priuſ deſtitit quam lyſandr· cognito quiſ ob

Münster StA
Mscr. VII 2 b Nr. 51

Adauusueritatis cultura
unanobiscum omne seculi
inuitemus. Ualedomina
mater semper augusta. et
prosperis aduota successib;
polle.

Tunc uniuersi rabbites
iudeorum conuenientes.
ordinauerunt eruditissi
mos uiros qui cū augusta
helena dirigerentur adur
bem romam. In hoc tum pr
isaac arcum tenebat sacerdo
tii principatus. Qui simulata
infirmitate. sequidem abista
professione subtraxit. misit
autem duodecim scribas et
phariseorum magistros
ac principes. qui non solum
hebreo sed greco latinoque
sermone elimati. ad alloca
tionem propositam idonei

Münster StA
Mscr. VII 2d
Nr. 5

quimoderatur sita · et dispo
totius mundi suffragia · qui
Alimur et sustentamur et
sumus per
pr
dicat · quanto igitur · excel
lentiorem locum tenemus
inter homines · tanto omni
patemus aspectibus · Omnium
itaq · mortalium oculi · om
iudicia · omnia uoces murmu
nrm nolle considerant · Et
ideo domin · a semp augusta
non solum irreprehensibili
sed etiam laudabiliter debe
esse quod uolumus · Et uer
non totum omne bonum
quod uolumus nouimus ·
haec aut quae dixerim in
actibus nr intendant ·
Om uero me allegere sup

Münster StA
Msc. VII 2d
Nr. 5

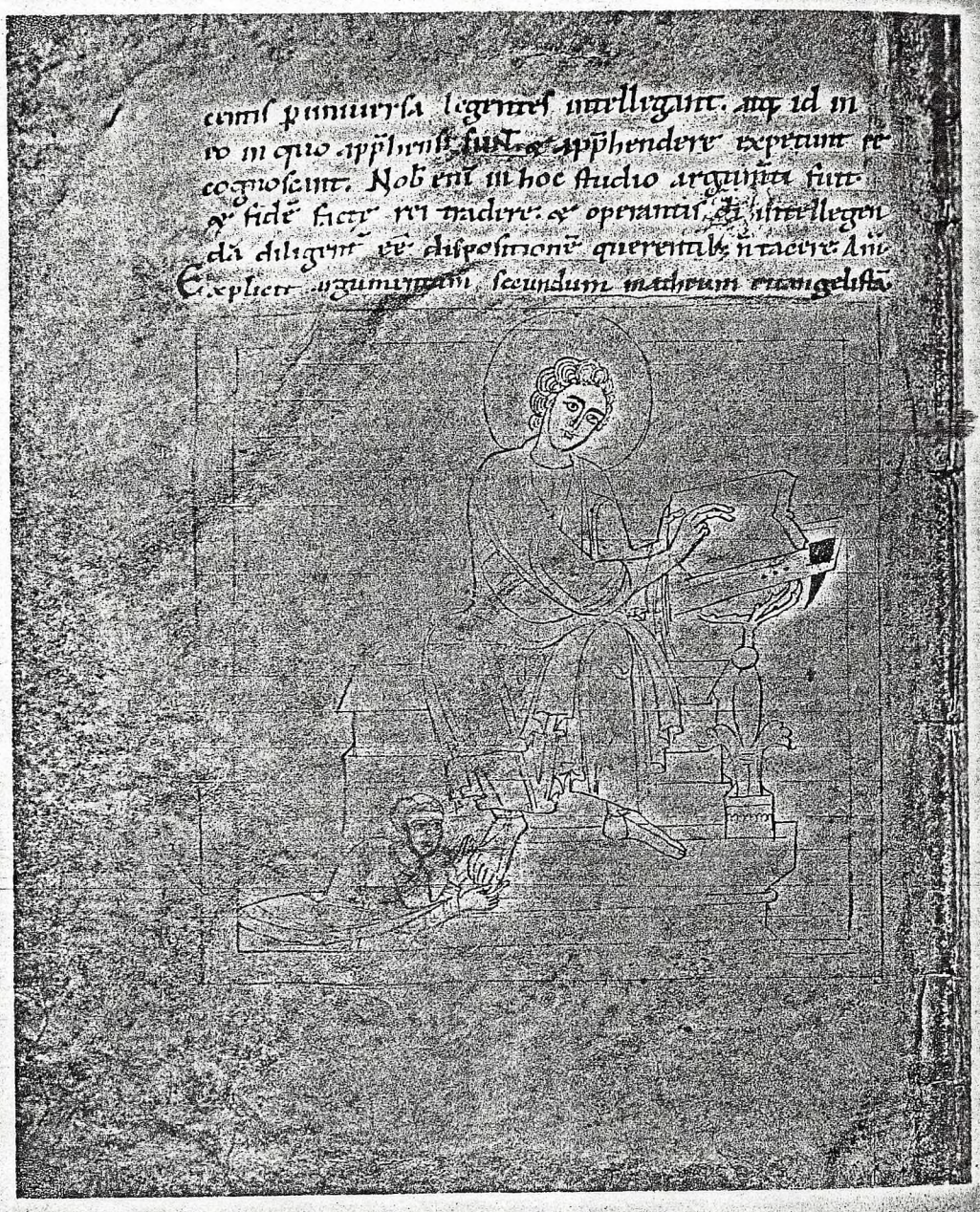
Mss VII 2d No 5

Adhoc quippe inuenidi modo dño
gr patrē filiū: t quo modo simule xaudi
um rogantes patrē & filiū: nīm si spīalis
oculos mentis ascendit; Ipse enim
pāt nq̄ amat nos: qui nos me amastis;
Ideo amat ille: quia nos amamus: & pro
qui alle amat ideo nos amamus: Ex
epistola sci. Euangelista ipse respondeat;
Nos diligamus inuicē: quia ipse prior dilexit
nos; Hinc ergo facē scī diligere mus:
qui dilectus sum⁹; Prōsus do nr̄ um dicte.
diligere dñm; Ipse nos diligere cūr dedit:
qui non dilectos dilexit; Displicenter
amā sumus: ut esse mus ob unde placere
mus; Nonem amari mus filium: nisi
amaremus & patrē; Amat nos pater quia
nos amamus filium: ut & patrē manemus
& filium; Dff fudit enim & patrem mentes
dilectas nr̄as: amborum spūs; Per quē spm & quē
amamus & filium; Et quē spm: cum patre
amamus & filio; Amor enim quem in proximum
quo colimus ch̄m fecit nos: & ut quia bonū est;
Ideo quippe amauit ipse qui fecit: sed non mihi
ficiter ē id amare & misi quia ante id facere &
nos amare; Et tu credidisti inquit: quia ad
eum; Ex uno patre: & uerum mundum;
rerum ne relinquo mundum & uado ad patrē;
Plane credimus neque enim patrē ad hoc in
credibile uidet quasi ad nunciū uenerit
ex utraque parte ut mundo esset & patrē: sic &
uenit ad patrē ut relicto mundo ut mundo esset eu
mundum; Ex ore enim patre qui de patre
mundū uenit qui mundo suum corpus
ostendit qd de uirgine assumpsit; Reliqd

Quidam discipuli xpi quin
ante passionem ho
nuerunt eum parum
operiebatur ut magis diceret
quam nondum acceptos spūs
dum ut postea resurrec
ipso insufflante uel de sup ac
humana magis quam diuina
Multis modis per uniuersam
rat; Unde hoc et quidam sta
Ait enim euangelista; Dicam
Ecce nunc palam loquer⁹ & pa
dicis; Nunc scimus quia nos
opus est tibi ut quis te interro
ere debeamus quia ab deo existi
ante dixerit; Haec in prou
tus sum uobis: uenit hora cū
uerbis loquar uobis; Quom
ista dicunt: nunc palam loqu
bum nullum dicis: nunquid
quia ab nobis in prouerbiis
loquebaris & prorsus iam no
continuato uerborum ordine
sese habuerit; Haec inquit
loquutus sum uobis: uenit ho
uerbis loquar: sed palam de
adnunciabo uobis; Illo die
petetis; Et non dico uobis q
pater de uobis; Ipse enim pa
quia uos me amastis & credid
ab deo exiui; Exiui a patre &
& uenio in hunc mundum
Cum phe con uerbum dñi

ū a patre & filio accepe
rimus

Münster StA Msc. VII 2d Nr. 23

Münster StA, Hs. VII 1007a (Evangeliar, vor 1088) fol. 1v

Produzione, distribuzione + Ded. Cred.

Münster, Archiv Ms. VII 1007a fol 2

INCIPIT EVANGELIV SCI MATHEI EV
ANGELISTAE ET APOSTOLI. Quia ideo pri
mus in ordine ponit. quia primus euangelium scrip
sit. Inspirante mi scripsit sicut uidit & audiuit
dns mirabilia. Vnde huic euangelio una & inreprehen
sibilis est historia. quia & miraculis & sermonib; xpi
uacuum. & qd uidit uere fuit & pdicari ab eo ue
re & inreprehensibiliter scripsit. Ea e enim lex historio
graphis posita ut nemo historiam scribat nisi is qui
uidet & uerum est. aut qui audit ab eo qui uidit.

LIBER GENERATIONIS
IHV XPI FILII DAVID
FILII HABRAHAM. Ha
braham autem genuit isaac. Isaac
autem genuit iacob. Iacob autem genuit iu
dam & fratres eius. Iudas autem genuit pha
res & zaram de thamar. Phares autem
genuit esrom. esrom autem genuit aram. A
ram autem genuit aminadab. aminadab
autem genuit naasson. Naasson autem ge
nuit salmon. salmon autem genuit
booz de rachab. Booz autem genuit
obed ex ruth. obed autem genuit ies
se. Iesse autem genuit dauid regem.

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: 239.249

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

ram·erit ligatū & in cęlis. Et q̄cūq;
solueris sup terrā erit solutū & in cęlis.
In sabbto sco Ad Sci evuli. Sed matti.

Vespere sabbti q̄ę lucescit in
prima sabbati. uenit maria magdalena
& altera maria uidere sepulchrū. Et ecce
terræ motus factus est magnus. angls
enī dñi descendit de cęlo. & accedens
reuoluit lapidē & sedebat sup eū.
Erat autē aspectus ei sicut fulgur. &
uestimenta eius sicut nix. Pre timore
autē eius exterriti sunt custodes. & facti
sunt uelut mortui. Respondens autē
angls dixit mulieribus. Nolite time
re. Scio enī q̄ ihm qui crucifixū

Münster StA Msc. VII 3312, f. 6v

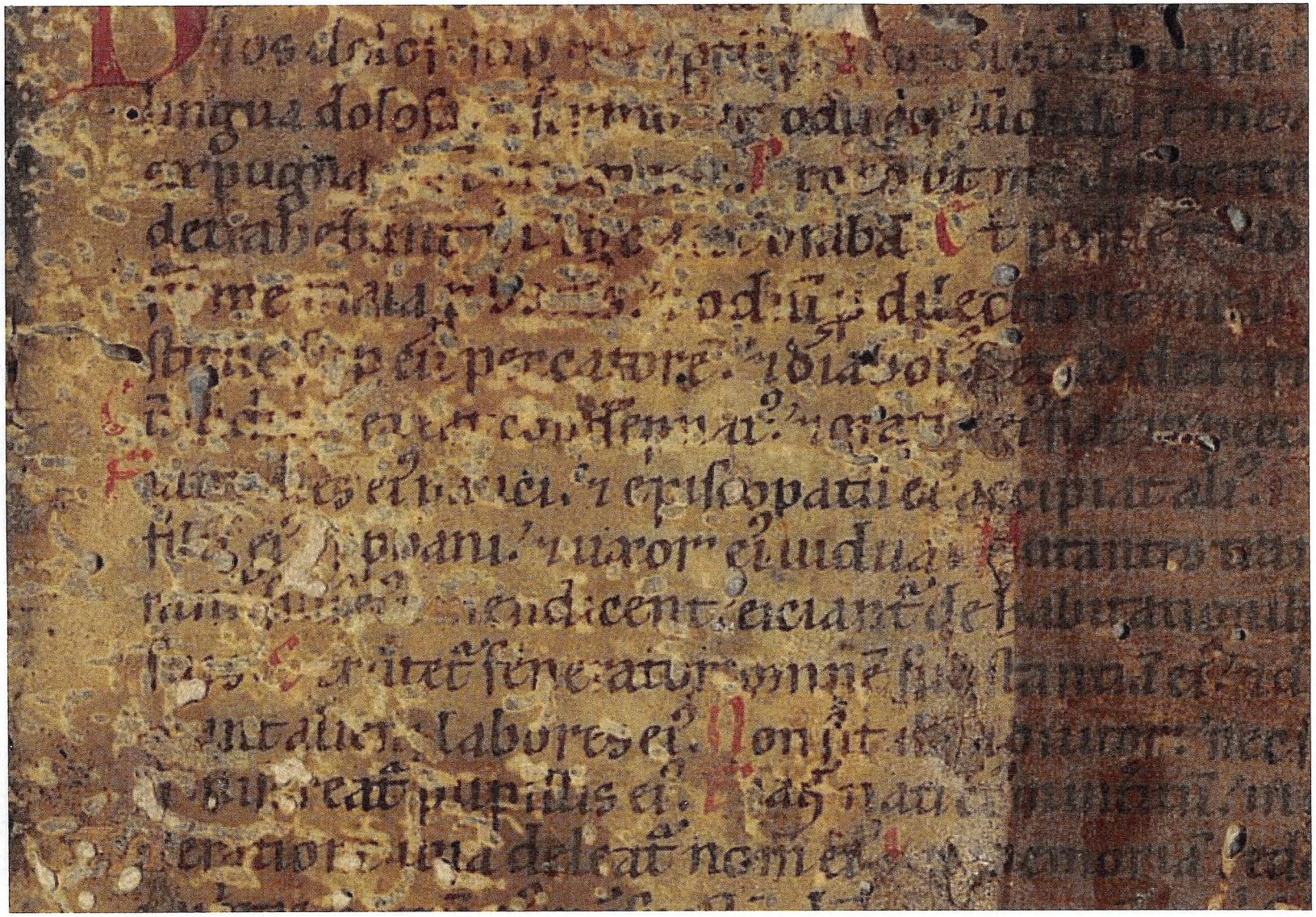
Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster
Signatur: M 2 VII 3212
Copyright NRW-Staatsarchiv Münster
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Staatsarchivs.

est querritis. non est hic. Surrexit enim
sicut dixit. Venite & uidete locū ubi
positus erat dñs. Et cito euntes dicite
discipulis eius quia surrexit. & eccē p
cedet uos in galileā. ibi eū uidebitis. sic
dixit uobis. IN Die sc[illegible] Ascēs:
Sēq[illegible] IN GLI. SCI. MARC. [illegible]

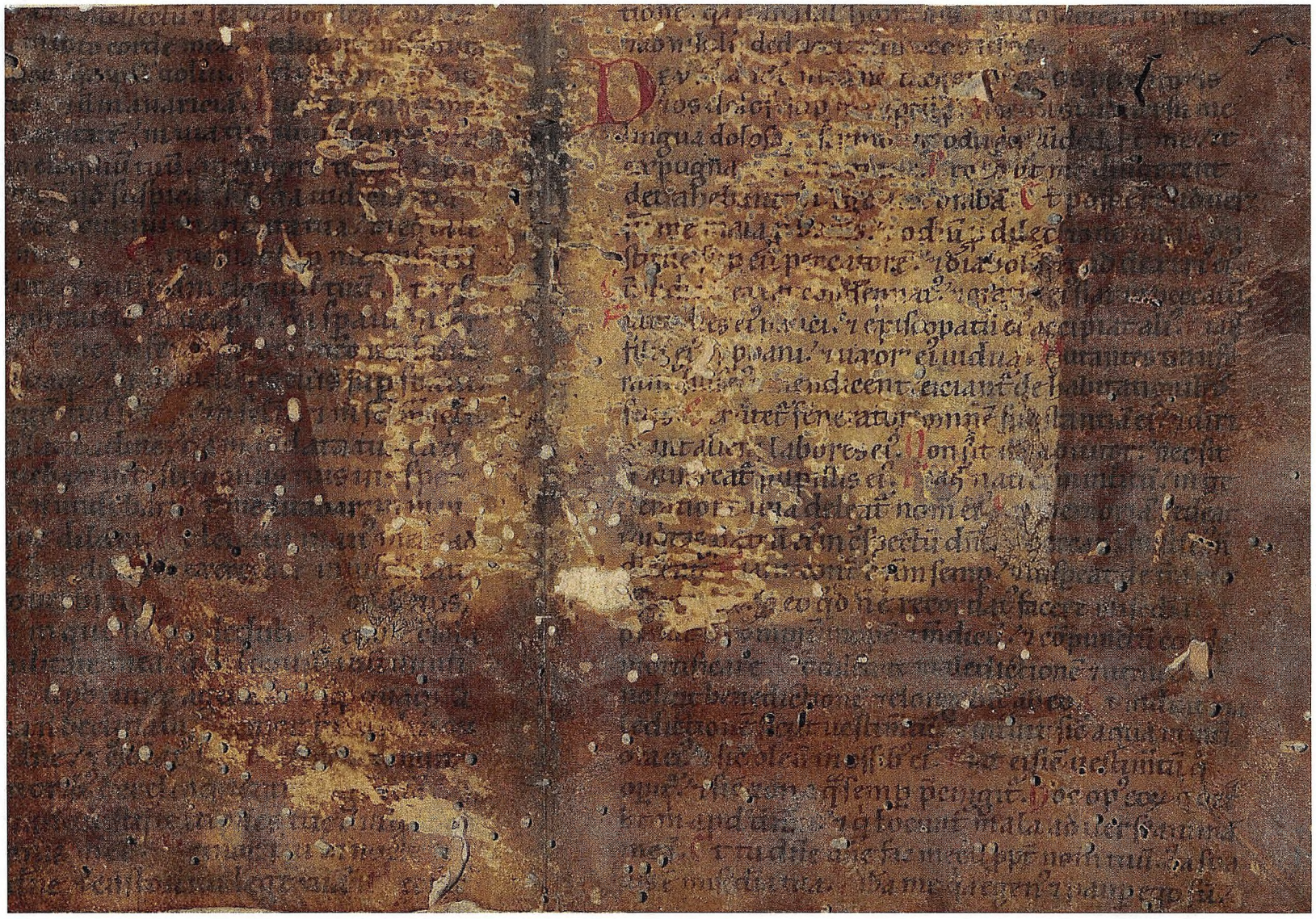
MARIA MAGDALENA & MARIA
iacobi & salome emerunt aromata.
ut uenientes unguerent ihm. Et ual
de mane una sabbatorū. uenunt ad
monumentū. orto iā sole. Et dicebant
ad inuicē. Quis reuoluet nobis lapidē
ab hostio monumenti. Et respicientes
uiderunt reuolutū lapidē. & erat q̄p

Münster StA Mscr. VII 3312, f. 7r

Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv Münster
Signatur: Nr. VII 3312
Copyright NRW-Staatsarchiv Münster
Veröffentlichung, Nachdruck, Vervielfältigung nur
mit Genehmigung des Staatsarchivs.

Münster UB 393 fol. 1r

Münster UB Hs. 393, 151r

&inscissis locis omia innouans; Iudea expul-
su deos & introire hierosolimis piburit tanta
gra secuta est. Scm quiriacu epm ut oracionib;
demones expelleret & infirmitates hominu mul
tas sanauit. Beata uero helena multa epo ad pauperu
dereliquid. Mandans omnib; qui diligunt xpm co
memoracione diei facere in qua sca crux inuenta
est & magi sollemniter. u. nonas magii. Quicuq; ue
ro comemoracione diei faciunt mereantur indulgen
ciam peccatoru & accipiant partem cu genitrice maria
uirgine matrem dni nri ihu xpi cui laus honor & gta in
scla sclorum. Amen. INCIPIT PASSIO SCICLE
MENTIS. Eo tempore quo romane aecclie presidebat epc cle-
mens; Qui discipulus apti petri secutus est. Ta
morum ornamenta pollebat iudeis & gentibus
& omib; xpianus populus conplaceret. Dicebant enim
eum gentiles qm non execrando sedracione reddendo
ex eorum libris ceremonius offendebat ubi nati qui
denati essent hii quos deos putarent & colerent. Eque
eg issent uel qualiter deficissent; & ut dentissimis
documentis instrueret; Ipso uero gentiles possein
dulgencia dato consequi ut eorum cultura recederent
& docerent; Iudeorum uero hocdime gra utebatur. Q

Münster, Bibliothek. H 217

Münster, B. Bibl. Hs. 217

&insciss locis omia innouans; Iudea expul
iu deos &introire hierosolimis pibuit tan ta
gñ secuta est. Scm quiriacũ epm ut oracionib;
demones expelleret & infirmitates hominũ mul
tas sanauit. Beata uero helena multa epo ad pauperũ
dereliquit. Mandans omnib; qui diligunt xpm ꝯ
memoracionẽ diei facere in qua sca crux inuenta
est & magi sollemniter. u. nonas magii. Quicũq; ue
ro cõmemoracionẽ diei faciunt mereantur indulgen
ciam peccatorũ & accipiunt partẽ cũ genitrice maria
uirgine matrem dñi nri ihu xpi cui laus honor & gla in
secula seculorum. Amen. INCIPIT PASSIO SCI CLE
MENTIS. Cleri romani accitę prefuit epi cle
mens; Qui discipulis apti petri secutus est. Tã
morũ ornamenta pollebat iudeis & gentibus
& omnib; xpianis populis conplacere. Dicebant enim
eum gentilẽ & qm̃ n̄ execrando. sedicionẽ reddendo
& eorum libris execrationis offendebat ubi narra
denata essent hii quos deos putarent & colerent. Aqui
egissent uel qualiter defecissent; & ut dentissimis
documentis instrueret; Ipso uero gentiles possent
dulgencia acto consequi ut eorum cultura recederent
& docerent; Iudeorum uero hoc dime grauabatur; Q

Münster, Bibliothek. Hs. 217

patre eorū amicos di differeret & legē eor seruā
ri tussi, nā memoraret, Primū q; loci ūtos abstu
lit inferuere silegis sue sacramenta serrent Ineo
quod nūo missū abrae ñ negarent xpm fuisse cō
pertū dedisset quod in semine abrahe dī heredi
tandas promisset ñs gentes; & quod addd destruc
tu uentris qui ponā sup sedē meā; Et quod ā per
petuum confirmauit quod urgo in utero concipe
ret filiū & uocaretur nomē ei emmanuel; Ppha
ni uero ido quā maxime diligebatur qm singulo
rū regionū inopes. nominatum habebat scriptos;
Et hos quos baptismatis sēcificacione in lumina
uerat. non sinebat publice fieri mendicitate sub
tectos; Cotidiana tiq; predicacione mediocres ac
diuites admonebat. ne paterentur baptizati pau
peres. Audeis dicit gentilibus. stipem publicam ac
ciperet Et utram baptismatis consecracionem mun
datam. donis gentiliū inquinari. His & plurimis
huiscemodi predicacionē floribus collens tā do quā
omnib; hominib; racionabilibus conplacebat; Inra
cionabilibus uero placere nemo potest quido placu
it reprobatur. & ido ītimuer in uirus hominū in
racionabilium hiquoz. racio hec erat ut dispice

Münster Bibliothek Hs. 217

pagre dorū amicos dī differeret & legē eoꝝ sanctissimā memorare, Primū q; locū ipsos abbatū ros inforuere si legis siue sacramenta serrent Ineo quod nro missiū abrahā negarent xpm fuisse cō pcīū dedisse quod in semine abrahe dī hereditandas primisset nīs gentes; & quod addā destructu uentris qui ponā sup sedē meā; Et quod pe esium confirmauit quod uirgo In utero concipe ret filiū & uocaretur nomen ei emmanuhel; Xpiā ni uero ido quā maxime diligebatur: qm singulo rū regionū Inopes. nominatum habebat scriptos; Et hos quos baptismatis sctificacione In lumina uerat. non sinebat publice fieri mendicitate subiectos; Cotidiana itaq; predicatione mediocres ac diuites admonebat. ne paterentur baptizati pqui perei. Audeis dicit gentilibus. stipem publicam ac ciperet. Et utram baptismatis consecracionem mundatam. donis gentiliū inquinari. His & plurimis huiscemodi predicacionesloribus collens tā dō quā omnib; hominib; racionabilibus complacebat; Irra cionabilibus uero placere nemo potest quidō placet reprobatur. & ido timuit In uiris hominū In racionabilium hiquit racio hec erat ne dispice

Nottuln.

Lichtdruck von Römmler & Jonas, Dresden. Aufnahme von A. Ludorff, 1894.

Kirche: Chorbuch.

Münster, Westf. Landesmus.

Bau- u. Kunstdenkmäler der Prov. Westfalen: hrsg. Ludorff:
Kreis Münster-Land (1897)
[Taf. 81 f. Vita Martini aus Nottuln]
(Hrsg. Ludorff)

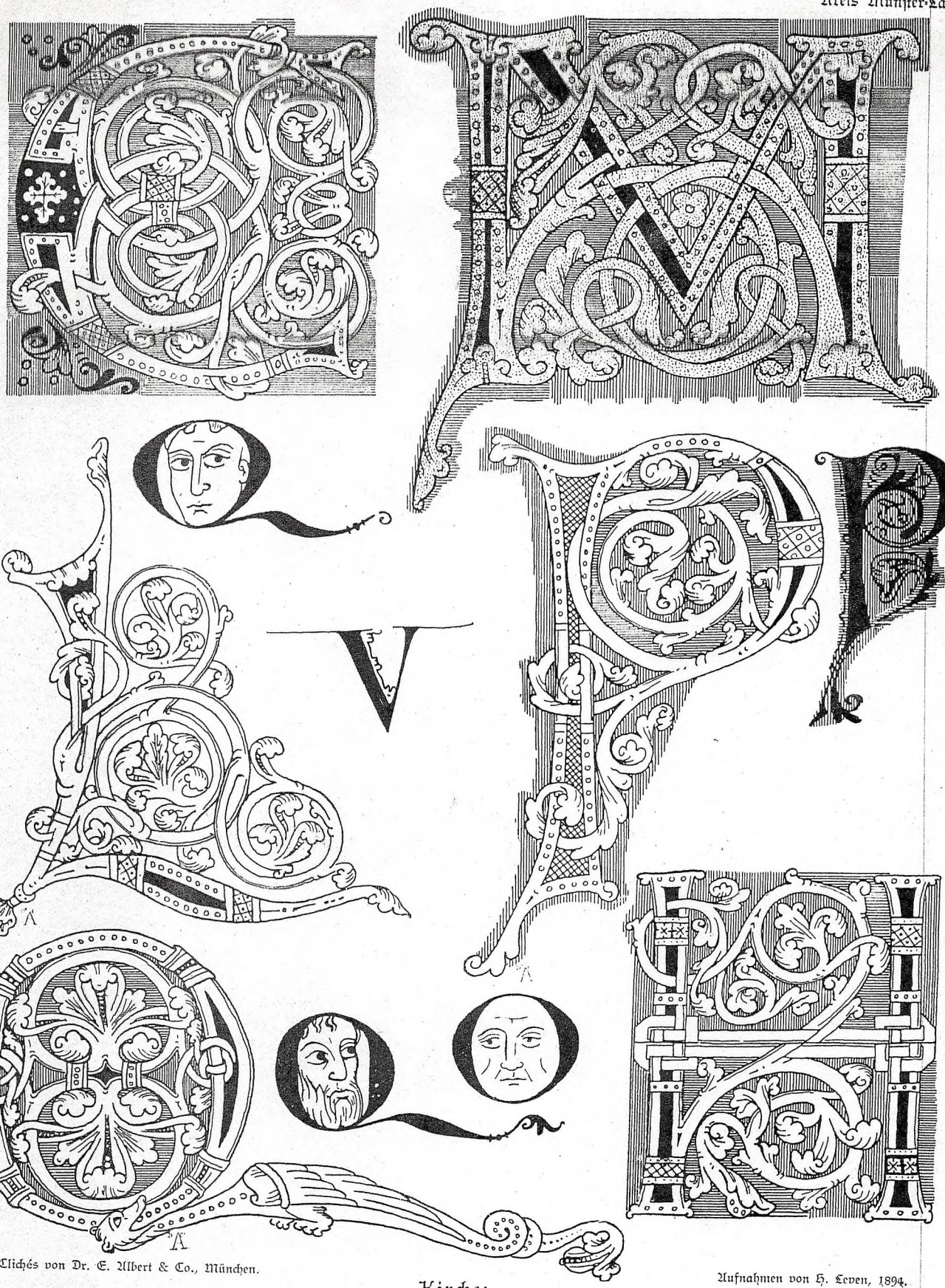
Nottuln.

Lichtdruck von Römmler & Jonas, Dresden.

Aufnahme von A. Ludorff, 1894.

Kirche: Chorbuch.

Clichés von Dr. E. Albert & Co., München.

Aufnahmen von H. Leven, 1894.

Kirche:

Chorbuch, Initialen C, M, L, Q V, P, O, H.

Münster, Westf. Landesmus.?

Bau- u. Kunstdenkmäler der Provinz Westfalen:
Kreis Münster-Land (1897) hrsg. Ludorff
[Taf. 81 f. Vita Martini aus Nottuln]